

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inserati do 30 peti & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. »Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji 144.— Din, za inozemstvo 300.— Din. — Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Imenovanje banskih pomočnikov

Za pomočnika bana v dravski banovini je imenovan dr. Otmar Pirkmajer

Beograd, 12. oktobra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so postavljeni

za pomočnika bana dravske banovine v 2-I dr. Pirkmajer P. Otmar, generalni inšpektor notranje uprave v 3a-I;

za pomočnika bana savske banovine v 2-I Stojanović Sava, sodnik upravnega sodišča v Zagrebu v 3-I;

za pomočnika bana vrbaske banovine v 2-I Ivanišević Mili-sav, veliki župan mostarske oblasti v 3-I;

za pomočnika bana primorske banovine v 2a-I dr. Perović M. Ivo, veliki župan splitske oblasti v 2-I;

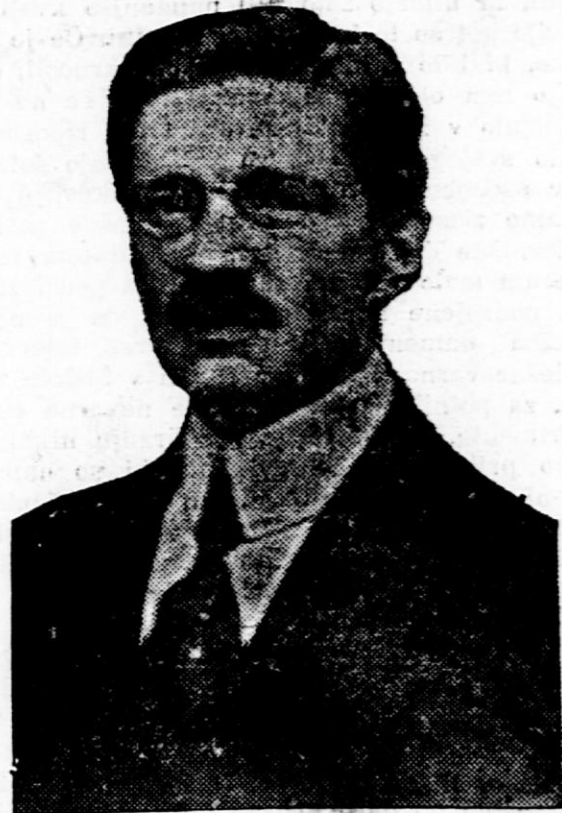
za pomočnika bana drinske banovine v 2-I dr. Hasanbegović Avdo, veliki župan tuzlanske oblasti v 3-I;

za pomočnika bana zetske banovine v 2-I dr. Zec Jovan, veliki župan vrbaske oblasti v 3b-I;

za pomočnika bana dunavske banovine v 2a-I Mišović Vi-doje, veliki župan raške oblasti v 2-I;

za pomočnika bana moravske banovine v 2a-I Todorović Dragomir, veliki župan bitoljske oblasti v 2-I;

za pomočnika bana vardarske banovine v 2a-I Nikolić Mi-lan, veliki župan sarajevske oblasti v 2-I.

Dr. Otmar Pirkmajer, dosedaj inšpektor notranjega ministrstva in bivši veliki župan v Mariboru.

Likvidacija oblastnih samouprav

Novi bani bodo takoj po zaprisegi prevzeli posle ter izvedli likvidacijo dosedanjih oblastnih samouprav s sodelovanjem velikih županov — Prevzem uradništva

Beograd, 12. oktobra. Tu so se zbrali vsi novoimenovani prvi jugoslovenski bani, da bodo zaprisegli. Takoj po zaprisegi se vrnejo na svoja mesta in prevzamejo svoje dolžnosti. Veliki župani ostanjejo zaenkrat na svojih mestih z nalogo, da pomagajo pristojnemu banu pri likvidaciji dosedanjih velkožupanijskih uprav.

V kratkem bo izdan odlok, s katerim bodo razrešeni svojih dolžnosti in funkcij oblastni komisariji. Posli oblastnih samouprav bodo prenešeni na banko, upravo. Prenos bodo izvršili državni uradniki, ki bodo pri tej priliki izvedli tudi revizijo dosedanjega poslovanja oblastnih odborov in oblastnih komisarijev.

Sporodno z likvidacijo oblastnih samouprav bo rešeno tudi vprašanje oblastnega uradništva, ki je bilo že z novim zakonom o upravni razdelitvi države stavljeno na razpoložanje. Vsak ban bo izmed upravnega uradništva dosedanjih oblastnih samouprav in velkožupanijskih uradov izbral samo toliko, koliko najposposnejših in najbolje kvalificiranih uradnikov, kolikor jih bo potrebno za banski upravni aparat. Starejši uradniki, v kolikor ne bodo sprejeti v bansko upravno službo, bodo vpokojeni, oni pa, ki še nimajo pravice do pokojnine, bodo odpušteni iz državne odnosno samoupravne službe v smislu določil, ki veljajo o državnih uradnikih.

Francosko mnenje o pomorski razorožitveni konferenci

Macdonald v Kanadi. — Francoski listi očitajo Angliji neodkritosrčnost in napovedujejo neuspeh pomorske razorožitvene konference. — Vprašanje angleških pomorskih oporišč.

Ottawa, 12. oktobra. Po svojem obisku v Zedinjenih državah je nameraval ministrski predsednik Macdonald prvotno posetiti samo še nekatere osebne prijatelje v Filadelfiji, nakar bi nastopil potovanje za povratek v domovino. Sedaj je bil načrt izpremenjen in bo posetil Macdonald še Kanado. Včeraj je prispel v Ottawa, kjer se je sestel z ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom, s katerima je imel daljša razgovora. Danes priredi kanadska vlada banket, na katerem bo Macdonald, kakor se pričakuje, podal važne izjave o angleških pomorskih oporišč, ki ne zanimajo samo angleške, ampak vso ameriško javnost.

Pariz, 12. oktobra. Ko je bilo objavljeno angleško povabilo na pomorsko razorožitveno konferenco v Londonu, je več angleških listov izrazilo bojazn, da bodo nekateri intransigentni krogi v Franciji s svojo nepomirljivostjo že vnaprej onemogočili vsak pozitiven uspeh te konference. Francoski tisk je odgovoril na to domnevo neobčajno ostro. Listi naglašajo, da je angleška mirovna politika neiskrena in zgrajena na pesku in da angleški merodajni krogi sami ne verujejo v uspeh pomorske razorožitvene konference. Domneva angleških listov je preračunana edino le na to, da bi se našel za slučaj neuspeha konference krivec. Že pred kratkim je došlo na haški konferenci med Anglijo in Francijo do resnega spora, ki se je s potovanjem Macdonalda še poostri. List »Intransigent« povdarja, da je to potovanje brez pomena za svetovni mir in da ima samo namen prikriti, kako so se vsi napor za zaključitev ameriško-angleške zveze ponesrečili. Končno naglašajo, da je pomorska razorožitvena konferenca že vnaprej obsojena na neuspeh, ako bo načela vprašanje odprave podmornic.

Pred nekaj dnevi je bila seja francoske-

ga ministrskega sveta, ki je razpravljala o odgovoru na angleško povabilo k pomorski razorožitveni konferenci v Londonu. Do definitivnega sklepa ni prišlo in je bila zadeva odložena. Kakor se doznavajo iz poučenih krogov, bo Francija odgovorila po ugotovitvi italijanskega stališča na angleško vabilo okrog 15. oktobra.

Pariz, 12. oktobra. V zvezi s povabilom, ki ga je prejela Francija k pomorski razorožitveni konferenci, je prijavil poslanec Mottu iz desničarskega centra interpelacijo o pomorski politiki vlade. V posebnem pismu, ki ga je poslal ministrskemu predsedniku Briand, izraža bojazn, da skrivata London in Washington za svojimi mirovnimi izjavami namen, prilaistiti si neomejeno oblast na morju ter reducirati tonažo vseh drugih pomorskih sil. Končno vprašuje poslanec, ali bi ne bilo mogoče zahtevati, če so mirovni nameni Anglije res odkritosrčni, da se pojavi na dnevi red pomorske razorožitvene konference, vprašanje razorožitve angleških oporišč za mornarico v Sredozemskem morju, ki pomorno stalno ogrožanje varnosti Francije.

Angleško-ruski sporazum

Moskva, 12. oktobra. Svet ljudskih komisarijev je odobril protokol, ki sta ga podpisala Dvoglevski in Handerson o obnovi diplomatskih odnošajev med obema državama.

Zlata valuta na Španskem

Sevilla, 12. oktobra. Na kongresu za špansko prekomorsko trgovino je finančni minister Sodello v svojem govoru izjavil, da je valutni problem največjega pomena za španske finance, ker vpliva na izvoz in narodno gospodarstvo. Vlada hoče doseči zlato pariteto, da si valorizacije trenutno ni mogoče izvesti.

Reforma danskega kazenskega zakonika

Kodanj, 12. oktobra. Danski pravosodni minister je predložil parlamentu novo kazenski zakonik, ki vsebuje temeljite reforme ter pomeni v nekaterih vprašanih edinstveno ureditev. Po tej noveli je odpravljena smrtna kazen in kazen prisilnega dela. Vse kazni za zakonolom in žalitev vere se odpravljajo. Usmrtitev otrok in odprava plodov bo kaznovana milejše kakor doslej. Za mladoletne določa zakon posebne zapore, prav tako tudi za zločince iz navade. V bodoče bo po novem zakonu na Danskem samo dvojno zapornih kazni in sicer zapor od mesecev do smrti in pritvor od 7 dni do 2 let.

Grožen samomor graščaka

Vratislava, 12. oktobra. Včeraj je na grožen način izvršil samomor graščak na gradu Kittlau, 35letni v. Schütz-Goldfuss. Ko so žena, trije otroci in dve sorodnici njegove žene že spali, je Goldfuss zažgal grad na več mestih in se na to v svoji sobi ustrelil. Prihitele gasilci so našli že vse poslopje v plamenih. Graščak in trije otroci so zgoreli, ženo in njene dve sorodnici so prepeljali v nezavestnem stanju v bolnico, kjer se vse tri bore s smrtjo.

Vlom v Šolskem drevoredu

Ponoči je bilo vlomljeno v stolnico Marije Novakove. — Tatova sta odnesla 28 parov čevljev, pa ju je stražnik zalotil in aretiral.

Ljubljana, 13. oktobra.

Vlomilka sodrga ne miruje. Tudi danes ponoči so vlomilci poskušali svojo srečo, ki jih je pa zapustila. Policiji je uspelo prijeti dva prevečena vlomilca, ko sta nabrala bogat plen in hotela odnesti pete.

Od 2.45 je službojoči stražnik na Vrazovem trgu opazil na Sv. Petra nasipu dva moška s polnimi nahrbtniki in vrečami. Stražnik ju je na šestpetdesetm mestu nepričakovano ustavil in zahteval, naj pokazeta, kaj imata v nahrbtniku. Nočna junačka sta po obotavljanju končno odprla večjo vrečo in nahrbtnika. Vse je bilo nabasano s čevlji. V škripih sta moškarija priznala, da sta malo prej v Šolskem drevoredu vlomila v neko stolnico s čevlji in odprla zaboj s čevlji z zidarskimi spo-nami.

Stražnik je vlomilca odgnal na stražnico, kjer so ugotovili, da imajo opravka s starimi znanci. Eden je brezposelni delavec Feliks Kovač, rojen l. 1886 v Mariboru, brez stalnega bivališča, drugi pa Ivan Kociper, brezposelni delavec in tudi brez stalnega bivališča.

Oba imata že precej pisano preteklost. Kovač je bil že 19krat kaznovan in sicer od 5 dni do 7 let zapora. Kociper pa 6krat od 6 mesecev do 2 in pol leta zapora. Kovač so zasledovale oblasti zaradi raznih tavin. Kociper pa je bil za dobo pet let izgnan iz Ljubljane.

Danes je policija oba zaslila. Vlom v Šolskem drevoredu sta priznala, zanikala pa sta vsako udeležbo pri drugih vlomih in tudi tajila očitane jima tatvine. Vse kaže, da sta Kociper in Kovač sodelovala tudi pri drugih vlomih in da sta najbrže člana tatinske in vlomilske tolpe, ki že dalje časa strahuje Ljubljano. Preiskava bo pač prinesla več jasnosti na dan.

Rumunski regentski svet zopet prevzel kraljevsko oblast

Povratak zunanjega ministra Mironesca. — Poklonitev vlade novemu članu kraljevskega namestništva.

Bukarešta, 12. oktobra. Rumunski zunanji minister Mironescu, ki se je vrnil v sredo iz inozemstva v Bukarešto, je včeraj predložil na seji ministrskega sveta poročila o delu rumunske delegacije na haški konferenci, na septembrskem zasedanju Društva narodov v Ženevi in na sejah komisije za vzhodne reparacije v Parizu. Ministrski svet je ugotovil na svoji seji, da so kraljevske prerogative v smislu ustavnih predpisov prešle zopet na namestniški svet, ker je novoizvoljeni član namestništva položil pri-

sego. Po seji so člani ministrskega sveta odšli na dvor, kjer jih je predsednik vlade Maniu predstavil novoizvoljenemu članu namestništva Saracianu.

Bukarešta, 12. oktobra. Sinoči je podala vlada ostavko, ki pa je bila zgolj formalnega značaja. Regentski svet ostavke ni sprejel. Vlada je hotela s tem zavrniti očitke, češ, da ne uživa več zaupanja. »Adeveruc« piše, da je vlada vsak čas pripravljena dovoliti povratek princa Karla, ki ga ne bo v ničemer ovirala. Če ne bo poskušal izpremeniti sedanje vladavine.

Orkan opustošil predmestje Berlina

Silen vihar je odnesel strehe s 50 hiš, nad 100 weekend-hiš pa porušil. — Mnogo oseb ranjenih.

Berlin, 12. oktobra. Strahovit orkan je včeraj popoldne opustošil enega največjih predmestij, takozvani Staaken. Okrog poldneva je začelo deževati, okrog 3. ure pa je sledila silna nevihta z bliskom in gromom. Nenadoma je nastal orkan, ki je v par sekundah opustošil vso pokrajino. Veter je dobesedno razkril nad 50 hiš tako, da od streh ni ničesar ostalo. Nad 100 weekend-hiš je popolnoma porušil. Veliko škodo je povzročil vihar tudi na vrtovih in nasadih, kjer je poruval skoraj vse drevje. Ranjenih je bilo 12 oseb, med njimi tri smrtnonevarno.

„Zeppelin“ ne poleti na severni tečaj

Posadka je odklonila udeležbo pri poletu na severni tečaj, češ, da je škoda zrakoplova.

Friedrichshafen, 12. oktobra. Po zanesljivih vesteh iz dobro poučenih krogov je Zeppelinov polet na severni tečaj, ki je bil nameravan za prihodnji ponedeljek in za katerega so se že vršile velike priprave, padel v vodo. Da bi vodstvo ekspedicije ne prišlo v enak položaj kakor svoječaso general Noble, ko se mu je uprla posadka, je vodstvo Zeppelinovih tovarnih vprašalo vse člane za polet določene posadke, ali se ga hočejo udeležiti. Vsi brez izjeme pa so odklonili udeležbo, češ, da se jim zdi škoda zrakoplova, ki je došle edini svoje vrste na svetu. Eks-

pedicija na severni tečaj predstavlja veliko nevarnost in bilo bi škoda žrtvovati zrakoplov. Tega naziranja je bil tudi kapitan Lehmann, ki je bil določen za poveljnika te ekspedicije. Čim bo na razpolago drug zrakoplov, izjavlja posadka, da se bo rada udeležila tudi tega nevarnega podjetja. Vodstvo podjetja je skušalo to ne baš čisto naziranje posadke prikriti, vendar pa je moral sedaj, ko gre za odločitev, zadevo pojasniti. S tem je seveda polet na severni tečaj odločen, a vse nadaljnj priprave so bile ustavljene.

Otvoritev ilirske razstave

Danes je bila slovesno otvorjena razstava spominov na Napoleonovo Ilirijo ob prisotnosti francskega poslanika in drugih odličnih predstavnikov Francije.

Danes ob 11 je bila otvorjena v Narodnem domu ilirska razstava, ki je brez dvoma najzanimivejši in najlepši prispevek k velikim ilirskim slavnostim ob odkritju spomenika ustanovitelju ilirskih provinc Napoleonu.

Razstavo je otvoril mestni župan dr. Dimko Puc ob navzočnosti najodličnejših domačih in tujih predstavnikov oblasti. V pozdravnem nagovoru je pozdravil predvsem zastopnika francoske vlade ministra Darda z Beograda, zastopnika naše vlade, vojne ministra generala Hadžića in vse ostale visoke funkcionarje ter posebej še velikega starega prijatelja Jugoslovenov profesorja Haumanita s pariške Sorbonne.

Župan dr. Puc je poudaril, da je bilo z otvoritvijo lepe ilirske razstave združenih dokaj težav, ker je prva te vrste, odkar so Napoleonovi vojaki stopili na naša tla. Razstavljene predmete in spomine na Ilirijo je bilo treba zbirati med zasebniki in muzeji, ki so edini ohranili priče te za nas tako pomembne dobe in ki so jih skušali v dolgih letih robstva pod Avstrijo uničiti. Mnogo teh spominov se je tudi izgubilo. Posrečilo se je zbrati kljub temu dragocene dokumente in predmete iz dobe Ilirije ter časa pred njo in po njej, da nam razstava nudi dokaj jasno sliko tedanjega časa. Spomin na žal samo štiri leta trajajočo Ilirijo je pa ostal med nami trajen in nepozaben.

Po županovi zahvali vsem, ki so pripomogli do tako zanimive razstave na kakršenkoli način, in posebnim zahvali francoskemu konzulu, ki je šel pri tem razstavljalcem v mnogem radevolje na roko, se je prirediteljem zahvalil tudi francoski minister Dard in dal besedo profesorju Haumanu, ki je v kratkem, a izredno prisrčnem govoru obudil spomine na Ilirijo. Popisoval je čustva Napoleonovih vojakov, ki so prišli med nas in se v kratkem počutili med nami kakor doma ter vzljubili našo deželo in ljudi.

O tem pričajo pisma Charlesa Nodiera, urednika francoskega uradnega lista za li-

rijo, v katerih je izjavil, da ljubi dežele in posebno še Ljubljano, ki se mu zdi tako lepa, kakor njegov rojstni kraj Besancon. Občudoval je naše biblioteke, razgovarjal se z Vodnikom in postal baš dober prijatelj. Slično se je dogajalo v Dubrovniku in v vseh drugih ilirskih provincah. Žal je Ilirija živela samo štiri leta in do velikega ilirskega kraljevstva ni prišlo po Napoleonovem porazu v Rusiji. Ostali pa so lepi spomini na to dobo, katere vidimo pred seboj.

Med odličnimi francoskimi zastopniki so bili še general Rozet, zagrebški francoski konzul Boissier, ljubljanski francoski konzul Neuville, član društva prijateljev Jugoslavije g. Vignerot ter lektorja zagrebške in ljubljanske univerze gg. Vey in Warnier. Otvoritvi so prisostvovali poleg mnogo odličnega občinstva tudi rektor ljubljanske univerze prof. dr. Metod Dolenc, komandant dravske divizije general Sava Tripkovič, čokoslovaški konzul dr. Resl in drugi člani konzularnega zbora, dopisniki francoskih listov, zastopniki oblasti, kulturnih in gospodarskih organizacij itd.

Po otvoritvi so prireditelji navzočim gostom razkazali zanimivo razstavo.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.81, Berlin 13.5275, Budimpešta 9.8975, Curih 1095.9, Dunaj 7.9753, London 275.90, NewYork 56.59, Pariz 222.52, Praga 168, Trst 296.70.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.1265, London 25.1775, NewYork 517.45, Pariz 20.3125, Milan 27.085, Madrid 76.85, Berlin 123.43, Dunaj 72.72, Praga 15.925, Bukareta 3.08, Budimpešta 90.32, Sofija 3.745.

Generator za parno turbino v mestni elektrarni

Da bi bil transport tem varnejši, so ga transportirali po smrekovih hlodih.

Ljubljana, 12. oktobra.

V četrtek zjutraj so začeli razkladati na glavnem kolodvoru ogromen generator za 3300 kilovatov. Blizu milijon Din stane, zato je razumljivo, da so ga skušali delavci spediterja g. Rajka Turka čim pazljivše spraviti z vagona na velike lesene »sanke«. Prevoz z vozom do elektrarne v Slomškovi

sanke tako postrani, da ni dosti manjkalo, da bi zdrčale s hlodov. Parni valjar so morali takoj vstaviti, nakar so sanke z generatorjem na obeh straneh dvignili z železnimi vintami in hlode položili zopet lepo vzporedno.

— Bog ve, če bodo hlodi vzdržali do elektrarne!

ulici bi utegnil biti nevaren. Generator tehtal namreč 16.000 kg, zelo širok je za parizar, mimo tega pa bi morebitna poškodba povzročila preveč velike stroške. Zato je g. Turk sklenil transportirati orjaka po smrekovih hlodih. Ker bi več parov konj najbrž ne moglo tako vleči, da bi sanke vedno lepo drčale po hlodih, je poklical g. Turk mestni parni valjar na pomoč.

V četrtek zvečer so bili delavci gotovi s pripravi, tako da je včeraj zjutraj že lahko stopil parni valjar v akcijo. Z debelo dvojno verigo so pripeli sanke z generatorjem nani, nakar ga je valjar začel vleči za seboj. Strojnik je moral prav spretno manevrirati, da je imelo 10 Turkovih delavcev vedno dovolj časa za pobiranje hlodov za sankami in za njihovo podstavljajanje pred njimi.

Transport, kakršnega se ne vidi vsak dan v Ljubljani, je spremljala množica radovednih ljubljancev in ljubljank. Zavil je po Resljevi cesti in nato v prvo prečno Slomškovo ulico. Po Resljevi cesti, ki ni tlakovana, se je še precej naglo pomikal. G. Fortič, strojni inženir, ki je tretji mesec zvešto spremlja vsak transport za mestno elektrarno, je bil prav zadovoljen. Vesel je bil tudi g. Turk, pod katerega nadzorstvom se je transport vršil.

Na vogalu Resljeve ceste in Slomškove ulice je bilo treba paziti, da sanke na ovinku ne zdrče s hlodov. Parni valjar je srečno zavil na kameniti tlak, ki je delal radi svoje vzbočenosti dokaj neprikljen. Smrekovi hlodi so se začeli drobiti. Parkrat so šle

— Če ne bodo ti, bodo pa oni na avtomobilu, ki vozi za transportom in je v pripravljenosti za vsak slučaj.

— Le zakaj ne podstavljajo hrastovih hlodov!

— Ali si čuden! Kdo bi jih pa vzdigoval in hitro zopet podstavljaj!

— Tule transporti za mestno elektrarno pa že dolgo trajajo!

— Že več mesecev! Precej strojev so že pripeljali in še vedno niso vsi skupaj.

— Kdaj bo pa potem začela obratovati nova parna turbina?

— Pravijo, da mesec dni po montiranju.

— Če se ne motim, turbine same še nimajo.

— Ta ima v kratkem prispeti. Tehtala bo več kot generator in bo tudi njen transport težaven.

— Ali smemo potemtakem upati, da bo elektrarna začela s povečanim obratovanjem po novem letu.

— Na magistratu pravijo, da bo že skrajni čas.

Transport generatorja je bil tudi za parni valjar težak. Če ne bi delavec ves čas posipaval tlak s peskom, tudi valjar ne bi nič opravil.

Opoldne so generator srečno pripeljali v elektrarno. G. Turk se je oddalnil, istotako pa tudi g. Fortič in delavci.

— Tule transporti mi gredo že pošteno na živce! Je vzkljnil g. Fortič.

— Kaj vam! Meni, meni! ga je zavrnil g. Turk.

nji stanovanj imajo tu in tam opravka s cerkvenim uradom, pa niso na jasnem, kje je njih pripadajoči župni urad. Ker je Brinje politično priklopljeno k Ljubljani, želi biti priklopljeno tudi cerkveno.

Stanovalec Brinja, sedaj priklopljenega k Ljubljani, finančna direkcija se ne povešuje kot takih, ker ji baje o razglasu inkorporacije, ni še znano, ker od velikega županstva nima še tozadnega obvestila. Brinjani želijo, priznanja enakih pravic, kot jih uživajo ljubljanci in sicer že z dnem uradne razglasitve.

Čas bi tudi že bil, da se sname tabla prejšnjega naziva in nadomesti, ako je sploh potrebno s sedaj odgovarjajočo.

Na naslov

Splošne maloželezniške družbe

Na avtobusni progi Črnuče-Ljubljana se opaža, da vršijo svoje sposobnosti v šofiranju težkih avtobusov bivši tramvajski vozniki, sedanjí konduktjerji na avtobusnih vozniških. Morda pa je ustanovljena pri naslovu šoferska šola z namenom izučiti za šoferje ljudi, ki nimajo zato niti najmanjšo kvalifikacije kot so to tramvajski vozniki. Če je to tako, bi bilo v interesu splošne varnosti, da se o tem obvesti prebivalstvo, da se ne bi podajalo v življensko nevarnost in izpostavljalo svojega življenja za preizkušnjo šoferske sposobnosti tramvajskih voznikov. Apeiramo zlasti na obratovodje Splošne maloželezniške družbe, da sam posveti tem razmeram malo več pozornosti in da pouči zlasti podrejene kontrolne organe, da je njih služba namenjena v prvi vrsti interesu splošne varnosti in da prepreči v bodoče take, za potnike kot za pasante nevarne eksperimente. Za vezbanje v šofiranju nikakor niso prikladni težki avtobusi, ki so namenjeni za prevažanje ljudi, ter bi se naj ukažljnim tramvajskim voznikom za izobrazbo v šofiranju, če je to sploh potrebno, odredilo mesto, kjer bi ne bilo življenje potnikov in pasantov v nevarnosti. — Očividec.

Luči na grad!

Sedaj je pa že dovolj malomarnosti! Ze ves teden ne gore luči na Gradu po Osojah in vendar se mestni očelje za to ne zmenijo. Po drugih ulicah pa zgori toliko nepotrebne luči. Naj se vendar reši to vprašanje in lepo razsvetli obe poti na Grad, saj nimamo od tega koristi samo mi prebivalci Gradu, ampak vsa Ljubljana. Koliko je ljubljancev in tujevc, ki hodijo od večernih urah na Grad!

Danes in jutri bo proslava odkritja Napoleonovega spomenika in bo Valvazorjev trg bajno razsvetljen, mi pa, ki se bomo vračali trudi od dela domov, bomo morali paziti, da v temi ne pademo.

Toliko plačujemo za ta borna stanovanja, če so to sploh stanovanja. Poleti večni prepihi, pozimi mraz, da se pri zakurjeni peči tresemo. Poleg tega moramo čakati (v vrsti) na vodo, — pa naj bo dež ali sneg — ki teče kot bi se ji sanjalo in se neredokdaj ustavi, tako da moramo iti na Osoje po njo. In k vsemu temu še luči na Gradu, ki so postavljene v kilometrski razdalji. Vse to naj pregleda mestni občinski svet in uredi in šele potem naj pride z računom za stanovanje. Saj mi vendar denarja ne kradem. Vsak denar pa ki ga plačamo za stanovanje, je vržen proč, saj smo kot bi stanovali na cesti. — Prizadeti.

Pri zaprtosti in hemeroidih, motnjah v želodcu in črevesu, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu je naravna »Franc Josefova« grenčica, večkrat na dan použita, krasen pripomoček. Zdravniške izkušnje so ugotovile pri trebnih obolenjih, da deluje »Franc Josefova« voda sigurno razkrajajoče in vselej milo odvajajoče. »Franc Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Občni zbor društva Zoo

Društvo Zoo je imelo svoj II. redni občni zbor dne 3. t. m. v gostilni »Pod skalco« na Mestnem trgu.

Predsednik, tajnik, blaginjak in gospodar so podali svoj poročilo zelo izčrpno, vestno in natančno.

Društvena razstava živali ob priliki letošnjega veleseja je bila prvovrstna in dosegla je prav lep uspeh v materijelnem in moralnem uspehu.

Inventar društva je naravnost krasen. Društvo poseduje: 40 kletk na podstavkih za ujeđe, 24 akvarijev s podstavki, 4 akvarijev s podstavki, 6 terarijev, 20 železnih mrežastih kletk, 5 večjih železnih kletk za večje sesavce, 1 manjšo voljoro za ptice pevce, 1 večjo voljoro za ptice ujeđe in 110 kletk za ptice pevke. Poleg tega ima veliko mreže za ograje prostorov za vodno ptico (race, gosi, štorcije itd.), sme, game i. dr. Društvo bo kmalu imelo popolno zbirko ptic in sesavcev, rib, plazivcev in krkonov. Prehrana živali stane veliko. Na teden se potrkni približno 12 kg koruze, 12 kg ovca, 14 kg mesa, potem mnogo konoplje, prosa in drugega zrna, kruhovih drobtin, mravljinah jajec, korenje, kruh, pesa, seno itd.

Predno se je prišlo k volitvam, je predsednik podal nekaj bodrilnih misli za bodoči društveni odbor. Člani odbora bodo morali veliko svojega prostega časa žrtvovati in prihajati v društvene lokale opravljati eno ali drugo delo. Z izvolitvijo se obvežejo opravljati brezplačno potrebna dela v zoru.

Pri volitvah so bili soglasno izvoljeni za: predsednika dr. Alfred Šerko, univerz. profesor; podpredsednika dr. Milan Šerko, gimn. profesor; tajnika Anton Fakin, strokovni učitelj, blaginjaka Josip Vrtovec, poštni ravnatelj v p., gospodarja Leopold Egger, žel. revident v p., ostale odbornike:

Alfred Šerko, študent medicine, Rajko Pirnat, telov. učitelj, Frico Jurvan, trafikant, Bran. Kozinc, mag. nadof.; preglednika računov: dr. St. Bevk, prosv. inšpektor, dr. Janko Ponebsek, fin. svetnik.

V društvenem odboru so razen dveh vsi lanski odborniki. Odbor se zaveda svoje naloge in napel bo vse svoje moči, da bo čim prej zidal stalni zoološki vrt.

Drugi letalski dan v Ljubljani

Ljubljana, dne 12. oktobra.

Dan za daem čitamo o državi poskuših in poletih ter skoro že blazni gonji za rekordi letalcev vseh civiliziranih narodov; dan za dnem občudujemo te junake zračnega morja in najzdrnejše pionirje moderne tehnike in vendar se jih ne naveličamo. Po pravici bi lahko imenovali letalo za sodobnike še vedno najbolj zanimivo iznajdbo stoletja, katera so nam zdj še vedno nekaj zagonetnega in nenavadnega. Sleherni pogleda in občuduje v višavi železne ptice ko zabrne propelerji in motorji nad nami. Letala ostanajo za nas največkratnejše pričeh tehničnega genija človeka 20. stoletja.

Aeroklub »Naša krila« v Ljubljani, ki je vzorno organizirano in nedvomno najagilnejše naše društvo, je zavedajoče se velikega pomena letalstva, napel vse sile za njega propagando in je v kratki dobi sletnega obstoja dosegel presenetljive uspehe. Ima že dve letali, brezmotorno letalo ter ponosno mladino, ki se s pomočjo kluba vežba teoretično in praktično z modeli v letalstvu in ki bo kader naših bodočih pilotirjev zraka. Široko publiko skuša pa zaineresirati za letalstvo z letalskimi dnevi in propagandnimi leti po vsej Sloveniji. Ze s prvimi letalskim dnevom je klub nudil desetstisočim z zračnimi produkcijami domačih vrlih letalcev nenavaden užitek in zabavo. — Z istim namenom priredi dne 20. oktobra svoj drugi letalski dan na vojaškem vežbališču v Dev. Mariji v Polju s produkcijo nemških letalcev znane tovarne letal Raab-Katzenstein. To pot bo program še mnogo pestrejši in zanimivejši. Obsega akrobacije znamenitih nemških rekordirjev v zraku in zabavne produkcije, kakršnih Ljubljana še ni videla. Da bo prireditel uspeha popolnoma v vsakem pogledu, jamčijo obsežne organizacijske priprave agilnega Aerokluba po vsej Sloveniji.

Prosveta

Repertoar Narod. gledališča v Ljubljani

DRAMA:

Začetek ob 20. uri zvečer.

13. oktobra, nedelja: Naš gospod župnik. Izven.

14. oktobra, ponedeljek: Faust. Red B.

15. oktobra, torek: zaprto.

OPERA:

Začetek ob pol 20. uri.

12. oktobra, sobota: Mame'zelle Nitouche, opera. Izven.

13. oktobra, nedelja: Gorenjski slavček, slavstvena predstava. Znižane cene. Izven.

14. oktobra, ponedeljek: zaprto.

Gorenjski slavček, kot slavstvena predstava v ljub. operi. V nedeljo 13. t. m. se pole v operi priljubljena ljudska opera Foersterja »Gorenjski slavček«. Pred leti je žela v Ljubljani veliki priznanja in okroglo 40 vprizoritev. To pot je opero predelal prof. Jeraj in tudi zasledba je povsem nova. Opera bo vodil ravnatelj, Polič režira prof. Šest. V glavnih partijah nastopijo Ga. Ribičeva, Popovičeva, Španova, z. Gostič, Grba, Rumpelj, Mohorič, Janko in dr. Generalna skušnja »Mame'zelle Nitouche« je uspeha prav lepo. Pestrost, živa igra sodelujočih in poleg tega lahka muzika francoskega komponista bo brezdvomno privlačna za ljubljansko občinstvo. Muzikalni del opere vodi znani muzik in dirigent g. H. Svetel. Režija je v večjih rokah g. Povheta. Vprizori se socol ob pol osmih zvečer v naši operi!

Iz Celja

—c Telefon gremija trgovcev v Celju. Gremij trgovcev Celje obvešča vse svoje člane in druge pridobitne poslovne kroge v Celju in okolici, vsa državna in avtonomna mesta in vse osebe, ki iščejo stikov z njim, da ima svoj lasten telefon pod št. 203 pri telefonski centrali v Celju.

—c Dežurno lekarniško službo v Celju bo imela od danes do 18. t. m. lekarna »Pri orlu« na Glavnem trgu.

—c Sokolsko društvo v Celju prične z vsakoletnimi običajnimi plesnimi vajami v nedeljo 22. oktobra ob 8. Poteval bo dolgotrni znanec, plesni učitelj g. Černe iz Ljubljane. Podrobne informacije se dobe pri društvenem tajniku br. Novaku.

—c Kar dvakrat bo kaznovan. Zidarskega delavca Baltazarja L. iz Petrovč, ki je star šele 19 let in zaposlen pri nekem stavbniku v Gaberju pri Celju, je zasačil službu-

joči stražnik, ko je vozil po levi strani Ljubljanske ceste in s tem oviral promet. Baltazarček je moral stopiti s koleca in se stražniku predstaviti. Kakor pa sicer Baltazar nedolžno izgleda, je vendar zelo navlihan. Stražniku je namreč povedal napačno ime in naslov. Pa je stražnik še bolj navlihan, zato Baltazarju ni hotel verjeti in ga je odvedel na policijo. Tu je navlihan zidar povedal, da je hotel stražnika potegniti, da mu ne bi bil treba plačati kazni zaradi prestopka cestno-policijskega reda. Zdj bo pa kaznovan še zaradi navedbe napačnega imena in osebnih podatkov.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 12. oktobra 1929; katoličani: Maksimilijan, pravoslavni: 29. septembra, Kirijak.

Jutri: Nedelja, 13. oktobra 1929, katoličani: Edvard, pravoslavni: 30. septembra, Grigorije.

DANASJŠE PRIREDITVE.

Opera: Mame'zelle Nitouche.
Kino Matica: Rasputin.
Kino Ideal: Sportnik, Buster Keaton.
Kino Ljubljanski dvor: Policija.
Proslave Ilirije oživljene v Unjenu.
Čajanka na Bellevueju od 17. do 20.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Opera: Gorenjski slavček.
Drama: Naš gospod župnik.
Kino Matica: Rasputin.
Kino Ideal: Sportnik, Buster Keaton.
Kino Ljubljanski dvor: Policija.
Film ZKD: Beli stadion, ob 11. v kinu Matica.

Proslava Ilirije oživljene in odkritje spomenika na Valvazorjevem trgu.
Lutkovo gledališče na Taboru: Gašperček išče stanovanje. Ob 16.

Sport: Ilirija: Jadran ob 15.45 na igrišču Ilirije.

DEZURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Bohine, Rimska cesta, Leustek, Resljeva cesta.

— Sekcija Z. N. S. (službeno). Delegiranje sodnikov k tekmarom dne 13. t. m. se spreminja v toliko, da tekmo Atletiki: Celje sodi g. Wagner in Hermes: Svoboda g. Šetina. Tajnik.

Članom Trgovskega bolniškega in podpornega društva

Z ozirom na članek, objavljen 4. oktobra 1929 v Vašem cen. listu pod naslovom »Članom Trgovskega bolniškega podpornega društva v Ljubljani« Vas prosimo, da priobčite sledeči

Popravek.

Ni res, da vrši zagrebški »Merkur« propagando med člani »Trgovskega bolniškega podpornega društva« za iztop iz svojega društva in pristop k »Merkurju«. Nasprotno pa je res, da je društvo »Merkur« prejelo povabilo iz vrst samih privatnih nameščenecv v Ljubljani, da tam osnuje svoje podružnico in sploh začne z delom. Ni res, da je postopanje društva »Merkur« proti »Trgovskemu in podpornemu društvu v Ljubljani« neolajano, marveč je res, da je delovanje društva »Merkur« v Zagrebu bilo od nekdaj lojalno napram vsem institucijam, izvajajočim socialno zavarovanje v naši državi. Ustanovitev »Merkurjeve« podružnice v Ljubljani se ne more nazivati neolajalnim iz sledečih razlogov: 1.) Društvo »Merkur« ima pravico delovanja na področju cele države. 2.) Ono je na ustanovitve podružnice v Ljubljani bilo pozvano od samih tamošnjih privatnih nameščenecv. 3.) Do danes ne obstoji noben medsebojen dogovor, a najmanjsej kakšna medsebojna obveza, da katerikoli društvo iz katerikoli razlogov ne bi smelo na izvestnem področju ustanjvati svoje organizacije.

Ni res, da je z ustanovitvijo svoje podružnice v Ljubljani zagrebški »Merkur« prekršil princip solidarnosti privatnodruštvenih bolniških blagin, temveč je nasprotno resnica, da stoji zagrebški »Merkur« še danes na principu solidarnosti ter je vedno pripravljen na medsebojno sodelovanje v smeri, da privatni nameščenci svoje pravice pri privatnodruštvenih bolniških blaginah očuvajo v celoti neokrnjene. Na obznanje Trgovskega bolniškega in podpornega društva, da hoče ono nuditi svojim članom enake ugodnosti kakor zagrebški »Merkur«, si usojamo izraziti dvom z ozirom na dejstvo, da ima imenovano društvo samo nekaj nad 4000 članov, dočim jih ima zagrebški »Merkur« okoli 16.000 ter razpolaga poleg tega tudi še z večjimi denarnimi rezervami, tako da je vsak hip v položaju urediti večje podpore od ljubljanskega društva z mnogo manjšim številom članov in manjšimi rezervami. Na trditve ... da bodo premijske rezerve ostale doma in se porabljale izključno v korist tukajšnjih zavarovalnih članov, ne pa odvajale v kako centralo,« izjavljamo, da zagrebški »Merkur« ne deli podpor po kakem ključu, nego enako na vse člane po dokazani potrebi. In baš zato, ker je največ članov v Zagrebu (okoli 9000), se člani podružnic razmeroma bolj okorišajo z dohodki centrale, nego člani v sedežu centrale z dohodki podružnic. Nanosled ni socialno, niti v interesu privatno nameščenecv, da se vrši propaganda za »Trgovsko bolniško in podporno društvo« pod geslom »Svoji k svojim!«, ker ravno socialno zavarovanje bolj nego katerikoli drugo socialno snovanje med privatnimi nameščenci ne bi smelo temeljiti na plemenstvih in pokrajinskih geslih.

Dobra reklama.

— Profesor Duben govori baje 35 jezikov.

— Se več. Če bi bil pri gradnji babilonskega stolpa tolnač, bi bili stolp nedvomno dogradili.

Gena in fabrikacija kvasa

Ze dvakrat sem čital v »Slovenskem Narodu« o predragem kvasu. Pisou teh člankov pa najbrž ni znano, da so peki v svrhu pocenitve in izboljšanja kvalitete kruha od tržnega nadzorstva zahtevali že t. 1924, da nastopi proti krajevnemu postopanju producentov kvasa, ki navajajo v tako predrani meri ceno neobhodno potrebni sestavini ljudske prehrane, tako, da bi moralo poseči vmes še državno pravičnost. Zahtog smo namesto potrebne intervencije pristojnih oblasti proti navijalcem cen kvasa morali doživeti ravno nasprotno, t. j. da se je celo zavarovalo postopanje tvornice kvasa, češ, da mora v petih letih amortizirati nove stroje in stavbo, česar ne vidimo niti pri nakratnabližnjih podjetjih. Seveda se temu primerno tudi ni prav nič ukrenilo. Zato je morala cela Jugoslavija plačevati kvas po 20 Din za kg in kasneje po 28 namesto po 12 ali 14 Din, kar bi bilo še vedno dovolj dobičkonosno. Naj si torej vsakdo sam izračuna, koliko preveč so ti gospodje zaslužili, ako navajamo, da izdekuje samo ena tovarna dnevno okroglo 2000 kilogramov kvasa.

Kasneje je se pekom v Ljubljani in Zagrebu vendarle poreočilo dobaviti nekaj omejenih in dosti boljše kvas iz Italije. In glej, naenkrat je bil uvoz kvasa iz zdravstvenih razlogov prepovedan. Mi smo pa z ozirom na to, ker je bil importirani kvas kot rečeno dosti boljše od domačega, prepričani, da se to ni ukrenilo radi zdravja konzumentov, temveč ker bi bili pri tem trpeč izdelovalci kvasa.

Prod dvema letoma se je potekala akcija, da bi neka družba ustanovila v Ljubljani tvornico ameriškega kvasa, ki bi bil šest mesecev nepokvarljiv in najmanj polovico cenejši. Toda čez božje previdnosti! Ta je znala urediti vse tako v prid navijalcem cen kvasa, da omenjena družba še do danes ni dobila dovoljenja za obratovanje.

Med tem teko meseci in leta in minulo je že

nač pet let, od kar nas producenti kvasa tako brezobzirno guľijo. Vse surovine so se pocenile, samo kvas se je kljub znižanju režije in cen surovin celo podražil in — tudi v interesu zdravja omenjeno — kvalitativno mnogo poslabšal. Dogodilo se je, da je postal kvas po 24 urah smrdljiv in popolnoma neuporaben, to pa seveda ni protizdravstveno, kot na primer pri dobrem kvasu iz Italije. Današnja cena kvasa bi smela biti največ 12 do 13 Din na pe 30 Din za kilogram.

To res že krepko kriči po preureditvi in vendar se ne zgane nobena instanca, ki bi napravila temu konec. Temu se čudimo tem bolj, ker se vsak dan čujejo glasovi in klicji po pocenitvi živila, zlasti kruha. Tržni odnosi raznih občin pa iščejo odpomoci le enostransko, namesto da bi začeli čistiti tam, kjer se začno sestavljati cene kruha, t. j. pri surovinah, posebno pa pri pretiranih cenah kvasa.

K stvari se še povrnemo.

L. B.

Brinje pri Ljubljani

Veliko županstvo je z razglasom z dne 8. avgusta t. l. v »Uradnem listu« objavilo inkorporacijo Brinja k mestni občini Ljubljana. Brinjani so bili prepričani, da je s tem stvar končno urejena, a žal, temu ni tako. — Brinje je bilo del občine Ježica, kjer je za to frakcijo tudi poštni in župni urad. Do 1. t. m. je poštni urad dostavljal pošto vsak dan, od tega dne pa le vsak drugi dan, češ, da ni kredita. Lahko se pripeti, da radi pomankanja kredita, izostane še to pičlo dostavljanje. Čudno, da je kredit zmanjkval po inkorporaciji! Morda prekoračenje občinske meje zahteva večjih izdatkov! Zeleti je, da poštna direkcija čim prej priklupi Brinje k ljubljanski pošti, da bo končno tudi to v redu.

Brinje je del cerkvene občine na Ježici, kam spada faktično danes, ni znano. Tukajš-

K proslavi 120 letnice Ilirije oživiljene

Ljubljana, 12. oktobra.

Danes in jutri proslavimo Slovenci 120-letnico važnega zgodovinskega dogodka, ki je postal temelj naše svobode in lepše bodočnosti. Usoda je hotela, da praznujemo 120-letnico prihoda slavne francoske armade pod vodstvom največjega stratega vseh časov Napoleona in Ilirije oživiljene združeni z brati Srbi in Hrvati v skupno državo in da imamo v svoji sredi odlične zastopnike prvega kralja Jugoslavije, južnaške Francije in vlade kraljevine Jugoslavije. Zato je proslava 120-letnice Ilirije oživiljene tem pomembnejša in naša radost ob spominu na zgodovinske dogodke pred 120 leti tem večja.

Z odkritjem spomenika velikemu Napoleonu in Iliriji oživiljeni stopamo Slovenci pred zunanji svet kot narod, ki se zaveda svojih dolžnosti, pa tudi svojih pravic in ki zna ceniti simpatije in prijateljstvo viteškega francoskega naroda, katerega sinovi so pred 120 leti položili temelj naše svobode in lepše bodočnosti. Ilirske svečanosti naj postanejo nov mejnik v našem narodnem življenju, spomenik Iliriji oživiljeni naj priča še poznim rodovom, kako dolga in težka je bila naša pot do osvobodjenja in kako visoko smo dvigali prapor svobodnega kulturnega in gospodarskega razmaha.

Odličnim gostom, ki so prispeli v Ljubljano, da z nami vred proslavijo spomin na zgodovinske dogodke pred 120 leti, želimo, da bi jim ostalo bivanje med nami v najlepšem spominu in da bi se na lastne oči prepričali, kako globoko je vkoreninjena v naših srcih ljubezen do viteškega francoskega naroda kot našega najzvestejšega zaveznika.

Griša:

Ob spomeniku Ilirije

Iz veka v vek
nas nosi časa beg:
zdaj zlate zarje svet
čez naše je nebo razlit,
zdaj nam bobni ob rodni breg
surovi šum krvavih rek...

O nas Evropa malo ve,
a bili smo možje,
kot malo takih je drugje!

Le vprašajte naš bajonet,
kakó se je zaril
nekajkrat v roj krvavih čet,
da pot mrliški je rosil
svoje vojske cvet.
A četa naša mala
ni trepetala —
in prej ko slej stoji ko zid.

Za človečanstva čast zavzet
stirni Napoleon
iz veka v vek
v slovenski Panteon
in sluša davne pesmi jek.

Stoindvajset let
si v srca naša bil vkovan,
stoindvajset let
si z nami vred bil bit, teptan;
a danes zrastle si na dan
iz naših src, Duh — velikan,
da dviga svoj močniti štít
nad zemljo našo ko granit.
13. oktobra 1929.

Fran Govekar:

Napoleon v Ljubljani

Bilo je 28. aprila 1797. — Na stolpu cerkve sv. Nikolaja je odbilo 7. jutraj. Pred škofjskim dvorcem je stala stotinja grenadirjev in čakala. Trop dragoncev, huzarjev in šaserjev na svetlo izglajenih konjih je patrolirjal v očividnim nemiru od Mestnega trga do Dunajske ceste.

Mahoma je pridiral huzarski častnik preko franciškankega mostu, se ustavil pred škofijo in javil poveljujočemu polkovniku Picardu: »Prihajala!«

Zadonelo je povelje, grenadirji so se vzravljali, častniki razvrstili in turška godba je zasvirla marseljezo.

Samo še trenutek in ogromna karosa se je v lahni diru približala iz Špitalske ulice. Na velikih, močnih kolesih so počivale debele, zvite vzmeti, na njih pa je plaval pravceta usnjena soba. Štirje belci so jo vlekli, in na njih sta sedela dva konjarja z belo lasuljo. Dvanajst šaserjev je spremljalo kočijo, vsi mršavi, temnorjavo zagoreli orjaki.

Grenadirji sa pozdravili s puškami, častniki strumno salutirali, polkovnik Picard pa je priskočil h kočijinim vratom. Prvi je skočil iz kočije mlad kavalierist, pobočnik Lavalette, za njim je izstopil okoli 40 let stari general André Massena in končno niti 28 let stari šef-general — Napoleon Buonaparte.

Zelo preproste so bili uniformirani vsi trije. A najpreprostejši je bil najvišji gospod francoske armade, zmagalet vseh avstrijskih vojsk v Italiji, ob Soči, na Koroskem in v Gornjem Štajerskem, zmagalet vseh italijanskih držav in papeža Pija VI., Napoleon Buonaparte, ki je pravkar zlomil meč celo nadvojvodi Karlu ter prisilil cesarja Franca, da je zaprosil miru.

Ko je izstopil iz kočije, je preletel njegov bledi, kameniti obraz za trenutek melanholični nasmeh.

»Zdrav!« je dejal Picardu in mu stisnil roko.

»Zdrav!« je odgovoril Picardo in se poklonil. »Ukazuješ?«

»Postelji Ob 11. raport! Ob 12. obed! Ob 2. se odpeljamo!«

Idrijčanka — Napoleonova ljubica

V Govekarjevem romanu »Svitanje« nastopa tudi romantično zaljubljeno dekletce Viktorina Emilija, fanatična oboževalka mladega generala Napoleona. Viktorina se je narodila dne 15. decembra 1785. l. v Idriji kot hčerka cesarskega kraljevega rudarskega nadzornika Jožefa Krausa in Rozalije, rojene Šlibarjeve. Pri krstu so ji dali imena Eva, Lucija, Cecilija in Viktorija. Toda bilo ji je še premlado imen, in si je dala pozneje sama še ime Emilija.

Leta 1805. se je Napoleon po zmagi pri Austerlitzu nastanil v cesarskem gradu Schönbrunn na Dunaju z velikim, prekrasnim javnim parkom. Tja je privedel Filip Mainoni, c. kr. dvorni tajnik, 20 letno Viktorino Krausovo. Napoleon jo je videl in — si jo vzel. Plavalasa idrijska lepota mu je bila tako všeč, da se je (kakor je zatrjevala sama) celo poročil. General marki Montholon ji je bil bajé za pričo.

Bodisi kakorkoli, resnica je, da je šla Emilija Viktorina Krausova z Napoleonom z Dunaja ter ga je spremljala v naslednjih francoskih vojnah s Prusi, Rusi, Španijo, Avstrijo, zopet z Rusi in zvezno vojsko skoraj vse Evrope na Nemškem. In ostala mu je zvesta tudi potem, ko se mu je izneverila boginja vojne sreče. Se ko je prebival Napoleon v Schönbrunu, si je dal Emilijo po tedanjem najslavnejšem portretistu, vitezu Lampisu naslikati kot Venere.

Ko je bil maja l. 1814. Napoleon pregnan na otok Elbo, so ga morali zapustiti vsi njegovi ljubljenci, in tudi Emilija, katero je bil bajé imenoval za baronico pl. Wolfsberg, ni smela z njim.

Da pa bi jo preskrbel za bodočnost, je naložil za njo v angleški banki kapital, ki je znašal baje 480.000 avstrijskih goldinarjev. Tako naj bi dobivala Emilija Viktorina pl. Wolfsberg na leto okoli 24.000 goldinarjev apanaže. Dotične listine je prejel Filip Mainoni, takrat že c. kr. dvorni svetnik in referent pri dvornem vojnem svetu na Dunaju.

Ze leta 1815. se je Emilija omožila z dunajskim odvetočnikom dr. Ivanom Mihaelom Schönauerjem. Pet let pozneje se je Emilija od svojega moža ločila in živela poslej v Bregenu na Predarlškem, kjer si je kupila hišo z vrtom.

Kirurg dr. Vincenc Brauner, ki je bil 14 let mlajši od nje, je postal njen intimen prijatelj. In ko je bil poleti 1828 premeščen v Solnograd, se je preselila tja tudi Emilija. Najela si je veliko stanovanje in vrt na Mirabelskem trgu, leta 1831 pa si je kupila del palače grofov Lodron, nato še Rauchenbüchlerhof z gospodarskimi poslopji, pekarnico in z devetimi orali zemlje.

Vse je kazalo, da bo Emilija živela do smrti brezskrbno in potrsko. Toda nenadoma se je usmrtil oskrbnik njenega premoženja, Filip Mainoni, ki je skočil iz tretjega nadstropja na cestni tlak. Pred svojo smrtjo pa je sežgal vse listine.

Tako je bila Emilija ob vse dokumente, ki so ji dajali pravico do apanaže. Tudi njen dragi lišp, ki ga je hranil njen oskrbnik, je izginil.

Emilija pa je bila šele v 45. letu. Imela je pač konje, kočije, nešteto psov, papige, opice, različne ptice itd., a nič denarja. Polagoma j morala razprodati vse, njene obleke in razne dragocenosti — o pa odšla v

zastavljalnico brez povratka. Samo od svojih živali se ni marala ločiti in je zanje izdajala zadnje denarje.

Po smrti svojega moža dr. Schönauerja je prejela na leto 300 gl. podpore iz zaklada odvetočniških vdov ter si je izprosila pri dvoru miloščno letnih 400 gl. S svojimi prošnjami je nadlegovala različne vladarje in ko je bila meseca junija 1843 Napoleonova vdova, cesarica Marija Luiza, v Ischlu, se Emilija ni sramovala naprositi tudi njo pomoči. In prejela je 200 gl. Padala je vedno globlje v dolgove, da so jo neprestano rubili in ji prodajali zadnje imetje na prisilnih dražbah. Od vsega bogastva ji je ostala le še skromna ribiška kočica, v kateri je živela z 12 psi, 5 papigami, 12 ptic, par opicami in s celo jato perutnine. Dasi je bila tako revna, da je morala po cele tedne ležati v postelji brez perila, se ni mogla ločiti od svojih živali.

Državna oblast je sama prosjčila pri najvišjih dostojanstvenikih za podporo bedni ženi, ki se je tolažila v svojem obupu s tem, da je obširno popisovala svoje preteklo življenje ter pisarila nešteto pisem. Ti viri se deloma hranijo še dandanes v solnogradskih arhivih.

Umrla je dne 16. aprila v 60. letu, telesno in duševno potrta, ter je bila pokopana na pokopališču vasi Gnigl.

Mož, ki je obudil Ilirijo

Ljubljana v Napoleonovem času

Da ne bi pošel Ljubljancem nikdar humor, so jim preskrbeli mestni očetje godbo za vsak dan ter plačevali iz mestne blagajne po štiri mestne »piskače«. To je bila prva ljubljanska godba. Ime so dobili od piskarskega stolpa (Pfeiferturm) na Gradu, ki je stal nekele tam, kjer so bili postavljeni kanoni za znamenje požara v mestu ali v bližnji okolici. Visoko gori pod linami je piskarski stolp okoli in okoli obdajal lesen hodnik, kamor so poleti vsak dan, pozimi pa le ob lepih dneh po eno uro dopoldne godci posedli ter jeli trobiti na tri trobente in en rog. Zaradi resnih ča-

sov, sovražnika, kuge in razsajajočih bolezni ali smrti kakega Habsburžana pa so morali ti godci masikaterikrat utihniti. Kronika pripoveduje, da je moral magistrat sam, boječ se božje kazni, preveseliti meščanom ukazati, naj malo odjenajo in delajo pokoro.

Kjer se gode, tam se tudi pleše. Najstarejše plesišče je bilo na rotovžu. Opereto so gojili zgolj plemeniti, in sicer v deželni hiši. O početku našega ljubljanskega gledališča bi bilo dobro kaj več vedeti, kot nam nudi mestni arhiv. Naši očetje si niso mislili, da bomo njihovi sinovi tako sila zvedavali o tem, kaj so počeli, leli in pili in kako se zabavali. Le iz l. 1792 se je ohranila pogodba gledališkega ravnatelja z nekim igralcem Vodoškro, ki se je obvezal sodelovati pri vseh igrokazih in operah, prevzeti vsako vlogo, dobro se je naučiti in jo dobro igrati, vrh tega pa figurirati tudi v baletih.

Imenitno zabavišče je imela Ljubljana v reduiti. Vstopnina je bila primeroma precej visoka, ker se je plačevalo za osebo po 34 krajcarjev. Tudi cirkus je bil Ljubljancem pred 120 leti že znan. Kronika pripoveduje, da je razkazoval neki umetni jezdec z 20 konji svoje umetnosti v šentpeterski vojašnici.

Kavarn je štela Ljubljana koncem 18. stoletja pet. Kavarnari so se združili v kavarniško zdruogo. Po kavarnah so tudi igrali kakor dandanes vse: karte, domino, šah in biljard. Najstarejši biljard je stal na rotovžu v gledališki sobi. Za biljard sam niso imeli Ljubljanci mnogo smisla, zato pa so ga imeli oficirji. Neki kavarnar je prosil, naj se mu odpise naloženi davek, ker mu biljard ne nosi niti kračarja dobička. Magistrat, ki ni hotel, da bi se kavarnari hvalili, kako so ga osleparili, je ustregel sicer njegovi prošnji, obenem je pa ukazal, naj se nerabljeni in z davkom ne več obloži biljardi z vrvcami prevzele, čemur se kavarnari niso prav nič upirali.

Stara Ljubljana je poznala zlasti mnogo kegljišč, od katerih pa se je pobiral davek samo polovico leta in sicer od 1. maja do konca oktobra. Glede davka so stavili kegljišča z biljardi v eno vrsto, kajti za pol leta se je plačevalo le pol goldinarja davka. V številnih gostilnah je bilo vedno dosti vrišča in šuma. Da ne bi motili poštenih meščanov v spanju, je bilo ukazano, da se čez 9. uro pijancem in postopačem ne sme točiti vino. Nikomur nai ne pride na misel po deveti uri razgrajati po mestu, bodisi s katerimkoli godbenim instrumentom. Za tuje, ki jih je takrat prihajalo skozi Ljubljano vedno več, so smele biti gostilne deli odprte, toda zjutraj se pred prido in mašo celo za te niso smele odpreti.

Razen vina je vlekla Ljubljancane v gostilne v prvi vrsti godba. Iz te šlabe navade so si deželni stanovni znali ustvariti vir seveda ne bogve kako bogatih dohodkov. Naložili so davek na godbo, takozvani »musikinpost« in ga dali v naiem. Uredba pa je bila še zelo slaba. Naiemnik je moral namreč hoditi sam po gostilnah ter sam pobirati godčevsko pristojbino. Če je zvečer zamudil kako gostilno, je bila njegova škoda. Od l. 1793 dalje so godli po gostilnah tudi vojaški godci, najbrže na svojo roko. Naiemniku godčevske pristojbine se je to leto primerilo, da je neki gostilničar imel vso noč godce, a plačal mu ni nič, zaradi česar ga je ta ovadil gosposki. A

gostilničar se je izgovarjal na vojake, ki so trdili, da so pristojbino plačali že sami. Imenovati ni vedel nobenega, neznanu so mu bili vsi razen bobnarja pri velikem bobnu.

Godci so postajali tiste čase tako predrzni, da so prihajali celo tja gost, kamerlji nihče ni klical. Zato so morali izdati ukaz, da bodo vsi godci kaznovani, če bi prišli gost k svatovščinam brez dovoljenja ženinevega ali nevestinega. Z gostilniškim obrtom se je bavilo pred 120 leti, ko je štela Ljubljana s predmestji vred 10.000 ljudi, 157 meščanov, in sicer v mestu s. mem 47, na Poljanah 22, v šentpeterskem predmestju 31, v kapucinskem predmestju 19, v Gradišču 26, pred samostanskimi vrati 7 ter v Krakovem in Trnovem 5. Ze v starih časih so bili torej Ljubljanci v tem pogledu tiči.

Spomenik in njega okolica

Nad poldrugi mesec je trajala regulacija Vegove ulice, Soteske, Hilsarjeve in Knežje ulice. Delavci so jo znatno znižali, položili robnike, uredili pločnike, nasadili drevesca in z valjarjem uravnali. Zdej je cesta res lepo urejena in pogled s Kongresnega trga na Vegovo ulico s spomenikom Ilirije v ozadju je zelo učinkovit.

Mojster Plečnik je upošteval tudi cestni promet. Pešci imajo dovolj široke pločnike, pa tudi voznikom in avtomobilistom ne manjka prostora. Cesta je sicer nekoliko zožena na račun pešcev in zaokroženosti, pa bo kljub temu za promet zadostovala. Mnogo so pridobila nekatera poslopja, ki stoje zdej ob znižani cesti višje. Gostilna pri »Panju«, je skoro za meter višja. Pred gostilno so napravili lične stopnice z ograjo, prav tako tudi pri poslopju ob realki, ki ima lepo zaokroženo stopnišče. Od Soteske do vhoda v Rehbarjevo hišo, ob knežnem zidu in vrh nlega je zasajeno drevje. Betonske kocke vrh knežjega zidu nekam ne harmonirajo z zidom, ki je dobil nekako podobo srednjeveške trdnjave. Za to dekoracijo se je mojster Plečnik odločil šele med regulacijo. To je pač ena njegovih posebnosti, kakor je tudi vogal devetega ali desetega kvadra na spomeniku.

»Kar pustite ga«, je dejal mojster kamnosekom. »Je posebnost in nič ne moti.« Knežji zid s kockami vred je pa itak samo provizoričen, kajti ta prostor bo v doglednem času zazidan. Po regulaciji Vegove ulice je prišel na vrsto Valvazorjev trg, ki so ga nekoliko znižali, točno na njegovi osi pa postavili spomenik Ilirije oživiljene. Monumentalen snežnobeli steber se vidi daleč naokoli. Spomenik stoji na 2,30 m širokem podstavku z izbočenim robom in je visok 14 metrov. Narejen je iz hvarskega marmorja. Na vogalih podstavka podpirajo srednji steber štirje po 40 cm debeli in 1,80 m visoki štirioglati stebrčki. Med njimi sleni na 7 cm visoki blaznični kocka s stranicami 1 m, na katero je položenih 16 enako širokih, a le 75 cm visokih marmornatih kvadratov, vrh katerih je pritrjen kovinast grb nove, svobodne Slovenije: polumesec stare Ilirije s tremi celjskimi zvezdami. Ob sliku 4. in 5. kvadra je na vsaki strani na stebru 55 cm visoka bronasta glava Ilirije, na drugi pa glava Napoleona. Od prvega do petega kvadra navzgor so napis zlatimi črkami v staroslovenskem in francoskem jeziku, ki jih je sestavil pesnik Oton Zupančič.

Spomenik je originalen in edini te vrste v Ljubljani. Ljubljana je z regulacijo okolice in s spomenikom Ilirije oživiljene v arhitektonskem, estetičnem in zgodovinskem pogledu mnogo pridobila.

Jutri vsj k proslavi Ilirije oživiljene!

se je zdrnil in od strahu skoraj počeni. »Za boga, saj te vidi — gleda naju.«

Dekletce pa se je smehljalo, dvignilo šopek še višje ter vzklizalo: »Napoleon, Napoleon!« — Na oknu se je Buonaparte zopet ozrl vstran na občinstvo. A znova je okrenil glavo in videl zatlatelo dekletce, ki mu ponuja cvetje. Nasmehnil se je, pokimal in ji zamahnil z roko pozdrav.

»Papa, papa... oh,« je zakopnela Vika, oče pa je zgrabil njeno desnico, jo pritisnil k tlom in sikal:

»Molči vendar, otrok! Sramotno je, kar počenjaš!«

Buonaparte je gledal prizor, se ozrl in poklical Lavalette. In pobočnik je pogledal na cesto, zagledal Viko, se tudi nasmehnil in izginil.

»Jezus, kaj pomeni to?« je zagrgotal rudarski uradnik in se oklenil dekletke okoli pasu. »Brži! Pojdva odtod!« in hotel jo je potegniti za seboj.

Toda dekletce se ni premaknilo z mesta. »Pusti me, papa! Naj ga gledam — njega, ki je najlepši in najslavnejši!«

Tedaj se je pojavila iz Špitalske ulice zopet karosa v spremstvu francoskih huzarjev in dragoncev. Zaradi ljudstva, ki je nagatilo ulico pred škofjskim dvorcem tako tesno, da ni bilo prostora niti za ped široko, se je karosa mogla ustaviti. Iz nje pa so stopili trije generali.

»Murat!« je zašumelo med narodom, ki je poznal lepega in vedno vselega orjaka v fantastično pestri uniformi. Ie že so se mu ljudje umikali in ga pozdravljali, ženskam pa je zaigralo srce.

Res je bil Murat, z njim pa Louis Alexander Berthier, šef Buonapartovega generalovega štaba in Jean Šer — zmagalet maršala Wurmserja ter osvobodilci nesrečne Mantove. Troje najgenialnejših in najhrabrejših poveljnikov francoske republike, kovačev evropske usode, se je gnetlo smehljaje in šalčje med Ljubljancami in Ljubljancami.

Pravkar je prihitel pobočnik Lavalette iz dvorca, ko so dospeli generali pred dvorec.

»Zdravi, gospodje; izvolite v prvo nadstropje — šef-general vas pričakuje!«

»Pa kam greš?« je vprašal Murat, se ustavil in gledal za njim; a že je vzkliznil:

lim telovniki, črniimi dokolenjskimi gamašami, na glavah črne triroge s kokardami ali kovinaste čelade s črnimi grebeni ali z dolgimi konjskimi repli, ogromne čake ali visoke kučme s krvavordečim pokončnim šopom.

Simfonija vseh barv in barvnih nijans, vesela, živa, revolucionarno kričava in izvijajoča. Toda prevladovala je vendar modra, bela in rdeča barva nad vsemi, in francoska tricolora je vihrala ne le s škofovskega dvorca, nego se je valovila tudi po ljubljanskih ulicah in cestah.

Kakor valovje ob kameniti nasip se je zaletavala gneča ob grenadirje, ki so zapirali cesto pred dvorcem. Ko pa se je malo pred 10. uro odprlo okno nad glavnim dvorčevim vhomom, da se je iztegnila na ulico drobna glava s frizuro »pasjih uses«, takrat je pljusnilo zadrževano valovje ljudstva preko ovir ter udrló pred dvorec. V trenutku je bila cesta natlačeno polna, vojaštvo pa je zaklicalo:

»Živel general Buonaparte! Živela republika!«

»Vivat! Hoch! Evviva!«

In vojaštvo je dvigalo čake in šleme ter vedno znova klicalo ime oboževanega poveljnika...

Prav nasproti oknu, na pločniku ob hišnem zidu sta se tiščala, zagvozdena v gneči, gospod in dekletce. Nista vzklizala, nego nemo strela gori v okno, kjer je stal Buonaparte ter mirno zrl na množico.

Gospod v črni uniformi rudarskega uradnika je imel izrazito judovski tip, — dekletce poleg njega pa je bilo krasno kakor živa bajka — vitko, bujnih zlatih las, lic kakor kri in mleko, a usteca dvojje rdečih jagod. A najkrasnejše so bile njene oči, velike kakor oglje, žareče pod dolgimi trepalnicami.

»No, Vika, zdej vidiš, da je tudi Buonaparte čisto navaden človek,« je dejal gospod. »Ne, celo prav grd človek je.«

»Ali papa!« je ugovarjalo dekletce, »ali ne vidiš, kakor — grški kip! To čelo, usta, lice, no... le, poglej, kakor izklesan marmor.«

Dekletce je dvignilo desničo k oknu, polno pest šmarnic in vijolic.

»Saj si blazna, Vika!« je dejal oče. A že

In okrenil se je k častnikom ter jim salutiral, motreč njih obraze bliskoma drugega za drugim, a ne izpuščajoč niti enega. Nato se je obrnil h grenadirjem, stopal naglo ob njih vstah, premotril vsakega od čake do pete ter jim z desnico ob svojem črnem klobuku zaklical: »Živela republika!«

Grenadirji so odgovorili: »Živela republika!« Napoleon pa je prekrizal roke na križu ter stopil za pobočnikom in Masseno, ki sta ga čakala pred vhomom v dvorec.

Resen in pomosen je bil njegov nastop. Vendar je delal nekam čudaški vtis. Bil je zelo suh, skoraj majhen, upalih lic, temneje pogleda, velikega, nekoliko krivega nosu in rumenkastozagorele polti. Rjavi in redki lasje so mu viseli v pramenih preko ušes, skoraj prav do ramen. Dolge suhe črnkaste roke so mu bile brez rokavic, a bile so majhne in nežne, — noge pa so mu tičale v morda prevelikih, okornih in slabo »zlikanih škornjih.

Picard je medtem častnikom že sporočil Buonapartovo povelje. Mlademu ritmojstru pa je ukazal:

»Ob 11. odjezdiš s 16 šaserji proti Trstu. V Pestični prenočite. Pripravi generalu v župnišču večerjo in posteljo!«

In stekel je v dvorec Dohitel je generala še pod stopnicami.

»Tudi Dalmacija bo z nami!« je dejal pravkar Buonaparte; »zajel sem kurirja dalmatinskega guvernerja Lepa pisma! Dalmatinci se hočejo otrestiti beneškega robstva. V Splitu je pridobil pater Dorotić najuglednejše meščanstvo, da pošlje k meni deputacijo, naj pomagam Dalmaciji do svobode. Tudi med aristokracijo v Dalmaciji ima Dorotić somišljenikov.«

»A kaj nameravaš?« je vprašal Picard.

»Razbiti beneško oligarhijo in jo podrediti Avstriji,« je odgovoril Buonaparte.

»Čemu ne Franciji?« se je čudil Massena.

»Zapreti volka in hijeno v isto kletko je pametneje, nego stražiti vsako bestijo posebej. Pokoljeto se med sabo. Če ne... hm, čakaj, — kadar bomo utegnili, se vrnemo in, če treba, pobijemo potem obe bestiji!«

Zopet je govoril Buonaparte z zagonet-

no melanholijo v obrazu in tonu, kakor mu je bila navada. Pa se je ustavil in vprašal: »In tukajšnje ljudstvo?«

»Srečno, da nas ima! Nadejalo se je in želelo, da ga rešimo germanstva za večno. Zato je sedaj razočarano,« je odgovoril polkovnik.

»Kriv je Pariz, ne jaz!« je odgovoril general. »Če bi bil Moreau prekoratil teden dni prej Ren... Ukazal sem, a naši ministri se izgovarjajo, da ni bilo pravočasno dovolj pontonov na razpolago... Direktorji, hm!« Zaničljivo je zamahnil z roko in dejal: »No, tudi solnce ne skoči hipoma izza gora... svitanje traja precej časa, a svitanje je morda najlepše... Pa se je prekinil in preskočil: »Na obed pa povabi tudi enega podčastnika in enega prostaka in privpri spargeljev, čim več, tem bolj!«

Lavalette je že odprl duri v sobo.

»Joahim je prebival tuk!« je dejal Picard.

»Ej, Bernadotte?« — A ob 10. me zbudite!« je naročil genral in se takoj sam začel slačiti Lavalette je spustil zatore...

Pred dvorcem je zastražila straža cesto od magistrata do šole. Noben voz, niti pešec ni smel mimo, da bi ne motil Buonapartovega spanja.

Toda častniki in vojaki, ki so se razšli, so raznesli po mestu vest, da je njih najslavnejši gospod in mojster dospel v Ljubljano. In videti ga je hotelo vse.

Iz vseh ulic je drlo ljudstvo skupaj. Tu si videl gospode s čopi in lasuljami ali z modno nakodranimi lasmi, vse gladko obrite, v ozkih temnomodrih, zelenih, rjavih, sivih ali kot opeka rdečkastih frakih, z belimi nabori ob tesnih rokavnih zapetnicah, z nabranimi belimi robci okoli vratu, s trirogi ali mehkiimi visokimi klobuki na glavah, v nogavicah dokolenkah in čevljih z golenicami na nogah.

In med njimi dame v visoko prepasanih toaletah svetlih boj in ozkih kratkih rokavov, z novejimi peresi in velikimi pentljami na klobukih, z raznobarnimi fišiji, prekrizanimi na prsih in pod hrbtom zvezanimi v lahek vozelj z dolgimi prameni, vse nakodrane in napudrane — žene v avbah, dekleta v čepicah.

Pa vojaki v temnomodrih, sinjevišnjevihi ali belih frakih z rdečimi ali zelenimi ali modrimi obšvi, rdečimi epoletami, be-

Dnevne vesti.

— **Kongres slovenskih filologov zaključen.** V četrtak zvečer je bil kongres slovenskih filologov v Pragi svečano zaključen. Dvorana filozofske fakultete je bila polna udeležencev in odličnih gostov. Za častnega predsednika je bil izvoljen delegat francoske vlade Boyer. Prečitane so bile resolucije literarno-historične, lingvistične in pedagoške - didaktične sekcije, ki so bile soglasno sprejete in ki tvorijo podlago za nadaljnje delo na polju slavistike. Izvoljene so bile poedine komisije in slovenskemu zavodu v Pragi je bilo poverjeno več nalog za uresničanje važnih predlogov glede slovenske zajednosti na kulturnem in jezikovnem polju. Odobren je bil tudi vrstni red slovenskih kongresov. Z navdušenjem je bil sprejet predlog, naj se vrši prihodnji kongres slovenskih filologov na Poljskem. Vsi udeleženci kongresa so se iskreno zahvalili zastopnikom Prage in českoslovaškega naroda za priskrbi sprejem. Prof. dr. Murko se je še posebej zahvalil vladi, mestni občini, Narodni banki, Mestni hranilnici in vsem ustanovam, ki so pripomogle, da se je kongres tako uspešno zaključil. Kongres je ugotovil, da tvorijo slovenska filologija celoto in da slovenska zajednost ni prazna fraza. Po svečanem zaključnem zborovanju so si udeleženci ogledali razstavo slovenskega patrijarha Jožefa Dobrovskega v Narodnem muzeju na Vavčavskem trgu.

— **Članek o razvoju naše domače obrti.** ki smo ga priobčili po podatkih ravnatelja Urada za pospeševanje obrti ing. Guliča, ponatiskuje skoro v celoti zagrebški »Jugoslovanski Lloyd«, ki pravi, da so izvajanja ing. Guliča zelo aktualna.

— **Kmetijska razstava v Novem mestu.** Radi nepričakovane obsežnosti in pestrosti prireditelje na željo posamičnih interesentov je dežele se kmetijska razstava podaljša do incl. 15. tm. do torka zvečer. Tudi oddaljenim, znanim interesentom je zato dana možnost, da obiščejo to zanimivo, raznoliko poljedelsko, sadjarsko, vrtnarsko in vinarsko razstavo! Cebelarstvo in cvetličarstvo je razstavljeno v posebnih oddelkih.

— **Vreme.** Vremenska napoved nam obeta spremenljivo, čez dan nekoliko topleje vreme. Včeraj je bilo lepo samo v Splitu, drugod pa deloma oblačno odnosno deževno. Temperatura je povsod znatno padla. Včeraj je znašala najvišja temperatura v Splitu 16, v Mariboru 15, v Zagrebu in Beogradu 14, v Ljubljani 13,2, v Sarajevu 13, v Skoplju 11 stopinj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 765,3 mm, temperatura je znašala 3,6.

— **Gregorjeve Poezije.** Ljubezem in medsebojno spoštovanje je načelo te lepe knjige. Dobe se v ljubljanskih knjigarnah in jih toplo priporočamo. Cena 36 Din.

— **Smrtina nesreča Slovenca v Ameriki.** V Walsenburgu se je v septembru z avtomobilom smrtno ponesrečil širni Amerike znani slovenski trgovec in bivši hotelir Valentin Zupančič. Podlegel je težkim poškodbam v bolnici v Pueblu. Pokojni je zapustil ženo in več otrok.

— **Graničar streljal na posestnikovega sina.** Včeraj popoldne so prepeljali v ljubljansko bolnico 18letnega posestnikovega sina Antona Jurjeviča iz Laz pri Starem trgu. Jurjevič je v gozdu ustavil graničar in zahteval naj gre z njim na obmejno postajo. Fant se je pa uprl in zbežal. Graničar je na begu streljal za njim in ga zadell v levo roko, katero mu je pod komolecem prestrelil. Zakaj je fant bežal, ni znano.

— **Nesreča.** Ana Florjančič, 16letna tiskarska vajenka v tiskarni »Sava« je davi z desno roko tako nerodno zašla med

stroj, da ji je zmečkal vse prste. Rešili: avto jo je prepeljal v bolnico.

— **Tudi v Zagrebu kolesarji niso na boljšem.** Kolesarji tudi v Zagrebu niso glede varnosti na boljšem, kajti tatvine koles so tam tako pogoste kakor v Ljubljani ali pa še bolj. Včeraj so bila v Zagrebu ukradena kar štiri kolesa.

— **Čudno zastrupljenje.** Čudna nesreča se je pripetila te dni v Stari Palanki. V vinski kleti gostilničarja Srečka Kojiča so strupeni plini zastrupili 18letnega natakarskega vajenca Spasoja Janiča. V kleti je namreč vrel mošt, dečku so pa ukazali, naj s pomočjo pogleda, da-li mošt ne prekipeva. Včeraj jutraj se je fant spomnil, da je v četrtki zvečer pozabil pogledati v klet. Šel je torej v klet, pa so ga močni moštovi plini omamili. Kmalu so ga domači pogrešili. Gostilničarjeva žena ga je kasneje našla v kleti, toda vsaka pomoč je bila zaman. Deček je bil že mrtev.

Kino Ljubljanski dvor

Telefon 2730

HALO! NA POMOČ!

POLICIJA!

GEORGE O'BRIEN, LOIS MORAN!

Ob pol 11., 3., pol 5., 6., pol 8. in 9.

— **Dva uboja.** V selu Docca pri Sarajevu so te dni fantje in dekleta hčkali koruzo. Bili so dobre volje in ni ni kazalo, da pride do prepira. Radi dekleta sta se pa sprla Miljenko Vasiljevič in Gjuro Babič. Beseda je dala besedo, nenadoma je Babič potegnil iz žepa nož in sunil Miljenka v prsa. Nesrečni mladenič je med prevozom v bolnico umrl, ubijalca so pa orožniki aretirali. — V Čaplini sta se sprla dva mladeniča radi psa. Vrankovičev pes je skočil na Dušana Žurovca, ki ga je neumljeno sunil z nogo v gobec. Ilija Vranković je zato Žurovca ozmerjal. Fanta sta se pošteno sprla, sporu je sledil pretep in končno je Žurovec potegnil iz žepa nož. Prestrašen je začel Ilija bežati, pa ga je Gjuro dohitel in ga sunil z nožem tako močno v hrbet, da je bil nesrečnež takoj mrtev. Žurovec, ki je star šele 17 let, je bil aretiran.

— **Velik požar v selu Odri.** V selu Odri pri Zagrebu je nastal v četrtki zvečer velik požar. Goreti je začelo v hlevu posestnika Alojzija Mahina. Ogenj se je naglo razširil tudi na ostala gospodarska poslopja, uničil skedenj, več voz in veliko poljskega orodja. Sreča v nesreči je bila, da se je gasilcem posrečilo ogenj zaveziti, kajti sicer bi pogorela vsa vas. Škoda znaša 80.000 Din.

— **Vlak povozil kočijaša z vozom.** Med postajama Kosovo in Knin se je včeraj jutraj pripetila težka železniška nesreča. Osební vlak se je zaletel v voz kočijaša Ilija Kotaraša. Lokomotiva je ubila konja in kočijaša ter voz popolnoma razbila.

— **Neprijeten doživljaj zagrebškega šoferja.** Neprijeten doživljaj je imel v četrtki zagrebški šofer Stepan Sauerborn. Ko je stal okoli 16. pred državnim kolodvorom, je pristopil k njemu neznan mož in ga vprašal, če bi ga peljal v Karlovce. Šofer je bil pripravljen, rekel pa je, da stane vožnja do Karlovca 600 Din. Tulec je bil zadovoljen, sedel je v avto in šofer je pogнал. Ko sta prispela v Karlovce, je tulec zahteval, da ga pelje še v 18 km oddaljeno selo Donje Vudače. Sauerborn je zahteval za to še 200 Din doplačila. Neznanec je tudi na to pristal, dal pa je šoferju samo 500 Din, češ, da mu da še 300 Din, čim dospeta v

ljica? je izpregovoril Buonaparte in jo motril.

»Sem in ostanem — do smrti, gospod general.« je odgovorilo dekle.

Zdrnil se je general. »Do smrti? — O, dete moje, kaj govorite? Omožite se, zaljubite, srečni boste — žena, mati...«

In že jo je držal za desnico, si jo dvignil s šopkom vred k licu ter si ga pritisknil na usta, duhačoj opojnosladki vonj šmarin in vijolic.

»Nikoli, nikoli!« je dejalo dekle, »z vami pojdem!«

»Kam?«

»Kamor hočete!«

»Kdaj?«

»Ko se vrnete... v par letih, samo da dorastem...«

Buonapartove oči so jo objele, — ah, ta otrok je že kazal dražest, ki se razvija v dveh, treh letih v bujno lepoto... »Kako veste, da se vrnem? Morda se ne vidiva nikoli več!« je dejal general in jo, držeč obe njeni ročici, stisnil k sebi.

»Hvala vam... Mislim bom na vas, — in kdo ve, kakšna je volja usode...«

»Do svidenja!« je dejala Viktorina in sklonila čelo.

Razumel jo je in jo poljubil nanje. In vzel ji je šopek iz roke.

»Tale je moj — za spomin, kaj ne? Hvala, Viktorina! In ne da bi čakal njegove odgovora, je stopil korak bližje h Krausu. »Zbogom! Pozdravite mi Idrjo,« je dejal in mu obrnil hrbet, pritisnjajoč si šopek pod nos.

Lavalette je podal komolec Viktorini in jo vedel iz sobe. Murat je pa stiskal Krausu desnico in ga hkratu pehal skozi dveri:

»Poklon goru soprog! Pozdrav ravnatelju Gerstorfu...«

Oče in hči sta stopala zopet po stopnicah navzdol... Nasproti so jima prihajali v skupinah francoski častniki, Kraus je držal klobuk pod pazduho, se neprestano klanjal in umikal na desno in levo — Viktorina pa je šla po sredi, nikogar ni videla, a na njenem obrazu se je bleščal žar blaženosti...

In ta prvi sestanek Viktorine in Buonaparta v knežokofjski palači ljubljanski je bil svitanje njune bodoče velike skupne sreče.

(Iz romana »Svitanje«.)

selo. V Donji Vudači je šofer ustavil pred tujevo hišo. Zvedel je, da je vozil samega popa Ilijo Višnjiča. Ta pa mu ostalega zneska ni hotel plačati, marveč je dejal, da mu pošlje denar v Zagreb. Šofer je zahteval takojšnjo plačilo, češ, da mora gospodarju vožnjo še zvečer plačati. Začela sta se prepirati in med prepriom je pop nenadoma potegnil iz žepa samokres. »Molči, ali pa te ustrelim!« je zakričal šoferju. Ta pa se ni dal ustraševati, marveč je skočil proti popu. V naslednjem hipu je počilo. Kroga je šoferja zadela v levo roko, kljub temu pa je imel še toliko moči, da je pobegnil, skočil skozi okno in pogaj avtomobil. Na cesti je doživel drugo presenečenje. Sredi ceste je nekdo nastavljal zapreko in šofer se je komaj izognil nesreči. Nekdo je tudi večkrat streljal za njim. Šofer je srečno pobegnil in prijavil napad orožnikom, ki so popa radi poskušnega umora aretirali in izročili sodšču.

— **Vračajo se stari časi...** Kdo se ne spomina »Domačega Prijatelja«, ki ga je izdajala pred vojno Vydova tovarna v Pragi? Saj je prihajal skoro v vsako hišo. Podoben list bo začela izdajati s. 1. novembrom znana pražarna Zika. List lahko prejemo po pošti popolnoma zastonj vsi, ki kupujejo žiko v katerikoli trgovini. Kdor želi prejemati list, naj torej takoj sporoči svoj naslov na: Pražarna Zika, Ljubljana-Viž. 530/n

— **6 slovenskih narodnih pesmi v prireditvi Zorka Prelovca** za srednji oziroma nižji glas s spremljevanjem klavirja je izšlo. Od ponedeljka dalje so naprodaj v vseh knjigarnah. Naročite jih pa lahko tudi na naslov prireditelja v Ljubljani, Prešernova ulica šte. 3.

— **Naznanilo! Pisarna Podpornega društva slepih v Ljubljani** se je preselila v Ključavničarsko ulico št. 3. II. nadstropje. Vhod Mestni trg 22, ali Cankarjevo nabrežje 13. Podpirajte zlasti sedaj najbednejše slepe. 6-L

Primarij

Dr. FR. DERGANČ

zopet redno ordinira od 11. — 1. ure.

Ljubljana, Komenskega ul. 4

Iz Ljubljane

— **Ij Prihod odličnih gostov k odkritju Napoleonevega spomenika.** K odkritju Napoleonevega spomenika je prispelo v Ljubljano še več odličnih gostov. Tako sta iz Pariza prispela zastopnika društva prijateljev Jugoslavije (Les amies de la Yougoslavie) profesor na Sorbonni in znani prijatelj našega naroda G. Hauman in inž. Vignerot. Z jutranjim beograjskim brzovlakom je prispel vojni minister general Stevan Hadžić, katerega sta na kolodvoru sprejela komandant dravske divizije general Sava Tripković in veliki župan dr. Vodopivec. Z orijentekspresom je prispel francoski poslanik v Beogradu G. Dard, dočim so včeraj prispeli francoski konzul iz Zagreba G. Boissier in prof. Warnier. Vsi gostje so nastanjeni v hotelu »Union«.

— **Ij 70letnico praznuje danes g. Edmund Schott,** bivši dolgoletni šolski sluga na gimnaziji v Novem mestu in pozneje na I. drž. gimnaziji v Ljubljani, ki ga imajo v dobrem spominu vsi še živeči profesorji in gojenci teh dveh zavodov. G. Schott je bil rojen 12. oktobra l. 1859 v Ljubljani na Glavnem trgu št. 286, v sedanji Kollmannovi hiši šte. 16. Ko se je izučil mizarstva, je moral k vojakom ter se je udeležil tudi okupacije Bosne. Pozneje je služil pri orožnikih v novo-vojskem in kočevskem okraju. Kjer se ga kmetje še dobro spominjajo. Po 12 letih vojaške službe je postal šolski sluga na gimnaziji v Novem mestu, odkoder je bil premeščen na I. drž. gimnazijo v Ljubljano, kjer je služboval do svoje vpokojitve l. 1927. Imel je 10 otrok, od katerih mu je šest umrlo, dočim štirje še žive, dva sinova in dve hčeri, vsi preskrbljeni. Jubilar je bil vedno splošno priljubljen pri vseh svojih znanih. Od Nj. Vel. kraja je bil za svojo vestno službo odlikovan z zlato kolajno ter živi sedaj v Novem mestu s svojo ženo Faniko v lastni hiši. Jubilaru iskreno čestitamo in kličemo: Še mnogo let!

Zimske plašče

za gospode in dame

Manufaktura

Rekod

Representant: Josip Plankar, Ljubljana

Slobova ul. 4

Kreditiramo!

— **Ij Ilirska hranilnica v Ljubljani.** Sedaj, ko se v Ljubljani odkriva Napoleonov spomenik in ko se mnogo govori o Iliriji oživljeni kot predhodnici Jugoslavije ter o potrebi odstranitve raznih atributov in naslovov, ki ne odgovarjajo več sodobnim razmeram in duhu časa, je prav, ako se omeni, da se sedanji denarni zavod ljubljanske oblasti samouprave ni vedno imenoval Kranjska hranilnica, pač pa od l. 1820 do 1830 Ljubljanska hranilnica, od 1830 do 1840 Ilirska hranilnica in šele od l. 1848 tako kakor sedaj. Po združitvi mariborske in ljubljanske oblasti v skupno banovino, bo pač potrebno, da se izpremeni tudi ime denarnega zavoda ljubljanske oblasti samouprave, kajti Kranjske sploh ni več, ker jo je nekaj pred Italijo, nekaj pa v savski banovini.

— **Ij Godbe.** Odbor za proslavo 120letnice Ilirije oživljene prosi društva, ki imajo godbe, da se godbe udeležijo spreveda. Zbirališče godb je na Krekovem trgu pred hišo nekdanje Mahrove šole.

4 Din VSE PO 4 Din

Lahko sedete, kamor hočete!

Ob 4., pol 11., 3. Od danes naprej!

Kino Ljubljanski Dvor Tel. 2730

— **Ij Poziv rediteljem!** Vsi reditelji, ki so določeni za vzdrževanje reda pri slavnostnem sprevodu povodom odkritja spomenika »Ilirija oživljena« se vljudno naprošajo, da pridejo jutri točno ob tri četrt na 9. uro v veliko dvorano Mestnega doma, kjer dobe od načelnika rediteljskega zbora važna navodila. Prosimo točno in polnoštevilno! Občinstvo se vljudno naproša, da se brezpogojno pokori odredbam rediteljev in skrbi tudi samo za red na ulicah. Društva in skupine naj tudi same pazijo, da se spreved ne bo trgal. Spreved se bo filmoval po dveh francoskih filmskih trdkah: pred magistratom, oziroma pri prihodu na Valvazorjev trg in razne prizore pri in po odkritju spomenika. Zastavonoše z zastavami naj se takoj po prihodu na slavnostni prostor postavijo v polkrogu na južni strani spomenika. Istotako naj se takoj pri prihodu razvrste deputacije z venci okrog spomenika. Venci se nosijo v sprevodu na čelu posameznih društev. Po odkritju spomenika krene spreved v istem vrstnem redu pred Vodnikov spomenik, kjer bo po kratki proslavi razhod.

— **Ij Promenadni koncert in razsvetljava spomenika Ilirije oživljene** bo danes ob pol 19. do pol 20. ure (od pol 7. do pol 8. ure zvečer) in ne kakor je bilo pomotoma včeraj javljeno, že od pol 6. ure dalje. Program promenadnega koncerta svira narodna železničarska godba.

— **Ij Slavnostni spreved.** Po odkritju spomenika Ilirije oživljene gre spreved dalje proti Selenburgovi ulici, Dunajski cesti, po Miklošičevi cesti na Vodnikov trg, kjer bo poklonitev pesniku Vodniku. Ob spomeniku govori dr. Janko Pretnar, nato razhod.

— **Ij Slovenski del Narodnega ženskega saveza** vabi vsa ženska društva ter ljubljansko in okolišansko žensko občedo, da se v čim največjem številu udeležijo ilirskih slavnosti t. j.: Dijaške akademije v proslavo 120letnice Ilirije oživljene v soboto ob 3. pop. v dramskem gledališču. Napoleonevega večera v soboto, 12. oktobra ob 20, v veliki dvorani hotela Union, dalje Zgodovinske ilirske razstave v Narodnem domu. Prav posebno vabi odbor na slavnostni spreved po mestu ter na odkritje spomenika Iliriji oživljeni. Predsednica Saveza, ga. Franja Tavčarjeva se spreveda ne udeležijo, nego ga počaka ob spomeniku na Valvazorjevem trgu. Pri sprevodu jo zastopa upravnica članica Narodnega ženskega saveza, g. Minka Govekarjeva, ki v njegovem imenu položi venci pred spomenik. Zbirališče na Sv. Petra nasipu ob hiši tvrde Medic & Zankl, odkoder se potem uvrstijo v spreved takoj za Orlovstvom.

— **Ij Sokolska župa Ljubljana.** V smislu objave JSS pozivamo članstvo društev naše župe, da se udeležijo v čim večjem številu odkritja spomenika »Ilirije oživljene« in Napoleona, ki se vrši jutri na Valvazorjev trgu. Zbirališče članstva v kroju ob 9. na vrtu Narodnega doma. Želim, da bi bila zastopana vsa društva s svojimi prapori. Vabimo tudi vse naše članstvo, da se udeležijo v čim večjem številu prireditve, ki se vrše ob tej priliki, kar je itak objavljeno v dnevnem časopisu. Zdravo! Zupno starešinstvo.

— **Ij T. K. D. Atena** pozivlja svoje enj. članstvo, da se polnoštevilno z druženimi znaki udeležijo spominjske svečanosti, katere priredi odbor za proslavo 120letnice Ilirije oživljene. Zbirališče za slavnostno povorko pred Prešernovim spomenikom. 577/n

— **Ij C. M. društva v Ljubljani** vabi svoje cenjeno članstvo, da se v nedeljo dopoldne udeležijo slavnostnega odkritja spomenika »Ilirije oživljene«. 577/n

— **Ij Celje jugoslovenskih sester** opozarja svoje cenjene članice, da je dolžnost vsake zavedne slovenske žene, da se udeležijo spominjske svečanosti, katere priredi odbor za proslavo 120letnice Ilirije oživljene. 577/n

— **Ij Splošno žensko društvo v Ljubljani** prosi svoje članice, da polnoštevilno prisostvujejo spominjskim svečanostim »Ilirije oživljene«. 577/n

— **Ij Poziv vojnim invalidom in vdovam.** Vojni invalidi in vdove naj se zberejo jutri ob pol 10. pred šentpetersko vojašnico, odkoder je skupen odhod z odborom na čelu na Krekov trg, kjer je zbirališče za proslavo odkritja spomenika Ilirije oživljene.

— **Ij Siska - Čitalničarji!** Da se proslave odkritja spomenika »Ilirije oživljene« tudi naša Narodna čitalnica primerno udeležijo, vabim in prosim vse člane in članice ter vse odbor, da se polnoštevilno zberete v nedeljo ob 9. na trgu pred cerkvijo sv. Jerneja, odkoder odkorakamo ob četrt na 10. s praporom na Sv. Petra nasip k jubilejnemu mostu levo, kjer je zbirališče za spreved. — Hiter I. predsednik.

— **Ij ASK Primorje.** Centralni odbor. Pozivam odbor, kokor tudi vse aktivno in podporno članstvo, da se korporativno udeležijo proslave 120letnice »Ilirije oživljene«. Zbirališče točno ob 9.30 na Sv. Petra nasipu (Zmajev most) pri kavarni Central. Za spreved se članstvo pridruži društvu Soča. Predsednik.

— **Ij Društvo »Soča«** poziva člane in vse odbornike brez izjeme, da se udeležijo spreveda ob priliki odkritja spomenika »Ilirije oživljene« ki se vrši v nedeljo ob 10. uri

dopoldne. Zbirališče ob pol 10. pred kavarno Central (Sv. Petra nabrežje) ob Zmajevem mostu, kjer dobi tudi vsak član društveni znak. Opozorjamo, da je zbirališče za vsa društva edino le to nabrežje določeno. Prosimo vsi točni na določenem mestu, kaiti od drugod pristop k sprevodu ni dovoljen. — Predsedstvo. 579-n

— **Ij Zveza rezervnih oficirjev v Ljubljani:** vabi svoje člane, da se polnoštevilno udeležijo slavnostnega spreveda o priliki odkritja spomenika Iliriji oživljeni. Člani naj se zbere točno ob 10 dopoldne na začetku Sv. Petra nasipu proti Pollakovim tovarni. Kdor nima uniforme, naj pride v civilu. — Zveza rezervnih oficirjev v Ljubljani.

— **Ij Pevsko društva »Savec«** pozivlja vse pevke in pevce, da se korporativno udeležijo proslave odkritja spomenika v nedeljo 13. tm. Zbirališče ob 9. uri pred trgovino Zankl pri Zmajem mostu. Predsednik. 578-n

— **Ij Splošno žensko društvo** vabi slovenske žene, da se udeležijo častnega spreveda kar največ mogoče v narodnih nošah in tako dvignejo sijaj tega obhoda, ki ga bodo filmovala znana inozemska, zlasti francoska podjetja.

— **Ij Rešilni avto** mestne reševalne postaje bo jutri v času od 10. ure do konca slavnosti odkritja spomenika »Iliriji oživljene« za slučaj eventualnih nezgod na razpologo v Simon Gregorčičevi ulici.

Gospod.nje — stara resnica je.

da se kot nekaj tudi še danes najbolje pere le z milom. Zavedajte se, da nobena stvar ne pere tako temeljito in poleg tega povsem neškodljivo kot milo. Da pa bo milo v celoti res izbranjeno samo za pranje, omeđajte vodo z navadno sodo. Ne pozabite tudi na to, da pri vašem trgovcu dosledno zahtevate pravo terpenitno milo »Gazela«. Napravite en sam pokus in uverili se boste, da govorimo resnico!

— **Ij Sadna razstava v Ljubljani.** Sadna razstava, ali bolje rečeno sadni sejem bo letos od 19. do 24. oktobra na ljubljanskem velesejnu. Sejem bo bogato založen z najizbranejšim zimskim namiznim sadjem, kruškami in jabolkami. Dosedaj so prijavljene sledeče vrste: Zgodnja zimska jabolka: ananas, zlata parmena, beffleur, pisani kardinal, bismark itd. Pozna zimska jabolka: Kanadska reneta, landsberška reneta, bobovec, mošanekar, londonski peping, boskopski kosmač, janatan, šampanjska reneta, baumana reneta itd. Hruške: avranška, blumenbahovka, pastorkovka itd. Vse sadje bo lepo pravilno vloženo v ameriških zabojih od 20—25 kg.

— **Ij Novost za grobove!** Naša domača renomirana tvrdka: Alojzij Vodnik v Ljubljani nas je presenetila z novo vrsto nagrobnih svetilk, kakršnih še nismo opazili na nobenih svetovnih pokopališčih. Njene prednosti so, ker učinkuje dekorativno, vsebuje možnost dolgotrajne gorljivosti ne glede na vreme ter nima za ljubitelje tuje lastnine nobene cene ker je tvarina samo marmor in steklo. — Slika je videti v inseratnem delu. 572-n

— **Ij »Beli stadion«.** Vsak, ki se le količkaj zanima za lepoto zimске narave in zimskega športa si mora ogledati danes film »Beli stadion« katerega predvaja danes ZKD ob 14.30 v prostorih Elitne kina Matica. Prekrasno filmsko delo nam predočuje St. Moritz kot središče mednarodnega sportnega življenja. Na platnu gledamo poleg slikovito lepih krajev, modernih in z vsem komfortom urejenih hotelov in vil najboljših smučarjev, tekmovalce v drsanju, sankanju, skratka zastopnike vseh športnih panog. Krasnoposneti bravurozni skoki smučarjev bodo očarali občinstvo istotako tudi umetniki na ledu. Film je na kratko povedan diven po svoji vsebini in izbornih slikah vsled česar naj si ga vsakdo ogleda zlasti pa vsi množični smučarji, ki bodo ob tem sporedu imeli brezdvoma ogromen užitek. Film se ponavlja jutri zadnjikrat ob 11. uri dopoldne.

— **Ij Plesna šola na Taboru** se vrši vsako nedeljo zvečer v veliki dvorani Sokolskega doma. Pouk za plesalce - začetnike prihaja ob pol 20. uri. Pozneje pa se vrši za vse predavanje letošnjih plesnih navitov po plesovodji g. Koščiča. 518-n

— **Ij Preselitev pekarnice.** Pekovski mojster g. Karol Vidmar je preselil svojo pekarno z Rimske ceste 5 na Rimsko cesto 6, odnosno Gradišče 17. Moderno urejeno pekarno in delavnico otvori v ponedeljek 14. t. m.

— **Ij Kot spomladni prireditelj** tudi v jeseni tvrdka J. Grobelnik, Ljubljana Mestni trg 22 svojo jesensko veleprodajo. Pri tej priliki si nabavite vso potrebno manufakturo 10 do 20% ceneje kot običajno. Opozorjamo na današnji oglaski tvrdke na zadnji strani lista.

— **Ij Lutkovo gledališče na Taboru.** V nedeljo dne 31. t. m. ob pol 16. uri repriza lutkove igre v 3. dejanju »Gašperček išče stanovanje«. Med odmorom igra salonski orkester. Vhod iz Vrhovčeve ceste. Prostovolni prispevki v kritje režijskih stroškov se hvaležno sprejemajo.

— **Ij Za zimske suknje in obleke** največja izbira pri Novaku, Kongresni trg 15. 570/n

— **Medeni tedni.**

— **Kako se počutim v zakonskem življenju,** praviš? Možno bi me od ljubezni najraje pojedel. Kako se pa počutiš ti?

— **Moj mož poje brez izjeme vse,** kar skuham.

70 milijonov od tujskega prometa v Sloveniji

Od maja do konca septembra izkazuje statistika 80.000 tujcev — Največ tujcev je bilo na Bledu

Ljubljana, 12. oktobra. Predvčeršnjim se je vršil izredni občni zbor Zveze za tujski promet v Sloveniji pod predsedstvom dvornega svetnika dr. Marja. Ob tej priliki je podal razvneti govor. P. Pintar zanimalo sumarično poročilo o delovanju Zveze od zadnjega rednega občnega zbora, ki se je vršil meseca maja, pa do srede oktobra tekočega leta. Iz poročila posnemamo:

Založniško delovanje

V letošnji sezoni smo se omejili na publikacije v treh jezikih. Izdali smo: 1. brošuro Ljubljana v nemškem jeziku v 5000 izvodih; 2. brošuro Bled v nemškem jeziku, istotako v 5000 izvodih; 3. pregled slovenskih zdravilišč in letovišč, ponatis v nemškem, srbskem, hrvatskem, češkem in francoskem jeziku, vsakega približno po 5000 do 10.000 izvodov, obenem pa nanovo natisnili angleške pregleda za Barcelono in Ameriko; 4. ilustrirani folder »Slovenija« v nemškem in francoskem jeziku, vsakega v 10.000 izvodih. Nanovo smo založili angleški folder v 5000 izvodih.

Informativna služba

Na našo vzpodbudo je izšlo nešteto člankov v domačih in tujih časopisih, gojili smo intenzivno zlasti dopisovanje, ki se je izkazalo velike važnosti, poleg tega pa oskrbeli doma predavanja v radiu Ljubljana.

Udeležba na razstavah

Udeležili smo se naslednjih svetovnih razstav: razstave v Barceloni, velesjeme v Frankfurtu, velesjeme v Budimpešti, dunajskega velesjema, prškega jesenskega velesjema in trgovsko propagandnega tedna v Frankfurtu. Projektirana je udeležba na razstavi v Buenos Airesu meseca decembra t. l.

Sodelovanje pri inozemskih založništvih

Sodelovali smo pri založništvih: Taubov vodič v Zürichu, Baedeker, Forschungsinstitut für Fremdenverkehr, Berlin, Bibliographisches Institut, Leipzig (Mayers Reisebücher Ostalpen), Hartlebenverlag, Dunaj. Gojili smo tudi številne direktne stike z inozemskimi inovinarji.

Zboljšanje prometnih razmer

V interesu čim večjega pospeševanja tujkega prometa smo sodelovali nadalje pri železniških konferencah, pri ureditvi avtobusnih prog ter izposlovali vozne ojašave za posetnike naših kopališč. Velikoga pomena je bilo tudi organizatorično delovanje med našimi člani in tujkoprometnimi interesi po časopisju in po direktnih stikih. Med drugim smo ustanovili tujsko-prometno društvo v Kostanjevici.

Potovanja in študijske ekskurzije

Sodelovali smo nadalje pri organizaciji izleta avstrijskih obrtnikov v Ljubljano, izleta angleških arheologov, izleta Dancev meseca julija, študijskega potovanja nemških zdravnikov iz češkoslovaške republike meseca septembra, študijskega potovanja nemških zdravnikov pod vodstvom pisarne »If« iz Drazdan koncem septembra in potovanja večjih skupin Nemcev, Rumunov, Angležev in Američanov. Udeležili smo se tudi raznih konferenc o organizaciji našega tujkega prometa, o kontroliranju cen, o informativni službi, o ureditvi naših službenih potniških uradov itd.

Statistika o posetu tujcev

Kljub temu, da se je tujkoprometna sezona koncem septembra že zaključila, statistika o posetu tujcev v nekaterih krajih še ni zaključena. Že iz

teh števil pa, kolikor jih je na razpolago, je razvidno, da je tujski promet letos znatno napredoval. Lani je n. pr. znašalo število letoviščarjev 60.000, nočin je bilo 380.000, letos pa znaša število letoviščarjev okoli 80.000, številno nočin pa 500.000. Dočim je dal lani tujski promet Sloveniji okoli 55 milijonov Din zaslužka, je dal letos okoli 70 milijonov Din.

Največje število tujcev je imel Bled, ki izkazuje blizu eno četrtino vseh tujcev (18.000). Najvišje dnevno stanje je bilo letos doseženo 12. avgusta s 3000 osebami, lani pa 6. avgusta s 2649. Po narodnosti je bilo na Bledu največ Jugoslovenov (6460), dalje Nemcev (4520), Avstrijcev (2519), Čehoslovakov (1974), Madžarov 776, Italijanov 201, nakar slede: Američani, Angleži, Francozi, Poljaki, Rumuni, Rusi, Danci, Grki, Holandci, Švicarji, Belgijci, Bolgari, Švedi, Turki itd.

Mnogo tujcev izkazujejo tudi naslednji letoviški kraji: Celje z okoli 12.000 tujci, Rogaska Slatina z 8000, Bohinjska Bistrica, Dobrna, Dovje - Mojsstrana, Kamnik, Kranj, Kranjska gora (4000), Laško, Rimske toplice, Slatina Radenci, Rimske vrelce, Škofja Loka, Trzin in Medija. Izlake. Slovenija sme biti letos zadovoljna s tujskim prometom. Kakor iz vemo, se Zveza za tujski promet v Sloveniji pripravlja, da bo čim uspešnejša tudi zimska sezona. V to svrhu je že stopila v stike z najvažnejšimi tujsko-prometnimi uradi v inozemstvu, tako da je pričakovati tudi za zimo velikega dotoka tujcev v Slovenijo.

Sokol Sramotno dejstvo

Lansko leto osorej je bil pevski zbor naše Glasbene Matice na turneji po Češkoslovaški in je obiskal tudi Moravsko Ostravo. Na postaji navdušenja in veličastnega sprejema, koncert poln, navdušenje nepopisno. Še prav posebno pa se je potrudil tamošnji Sokolski pevski zbor, ki je prepeval na postaji ob prihodu in po koncertu na banketu. Tudi naš sokolski ekspedicijski, ki je potoval letos na vsesokolski zlet v Poznanj skozi Moravsko Ostravo, so bratje in sestre vžle pozni uri — ob treh ponoči — in vžle trirni zamudi vlaka nadve ljubezno in priskrbi sprejeli in pogostili.

V sredo smo pa mi imeli v gosteh Sokolski pevski zbor iz Moravske Ostrave. Sprejem na postaji klavirni, koncert vžle majhni dvorani slabo obiskan, pri večerji pa nismo mogli spraviti skupaj ali skromnega kvarteta, ampak so si morali gostje sami zapeti. To je sramota, ki jo je treba javno poboti. Ne vemo koga zadene krivda, da naša javnost, predvsem sokolska, ni sprejela dragih gostov tako, kakor bi bilo pričakovati, zdi se nam pa, da bo treba v bodoče take pojave na vsak način preprečiti.

Ne cinčajmo!

Zadnja leta ni več videti v naših telovadnicah tistega življenja, ki smo ga bili vajeni nekdaj. Od leta do leta postajajo bolj prazne. Vsi telovadni oddelki, še prav posebno pa naraščaj in deca, so skoraj pri vseh društvihi veliko prešibiki.

Ako vprašamo po vzrokih tega žalostnega pojava, slišimo od vseh strani same izgovore, da je to pač posledica vojne, da je vsega kriva predvsem današnja mladina, ki se v njej za vse mogoče neumnosti, za resno sokolsko delo pa nima prav nobenega veselja in smisla. V teh besedah je sicer precej bridke resnice, vendar je pa velik, če ne celo poglavitni del krivde na naših vodilnih sokolskih napravah, predvsem na Savezu, ki se za mladino veliko premalo briga.

Iz izkušnje vemo, da nam največ mladine in pa tudi članstva odvzamejo in odteje razni sporti. V zadnjem času se je pri nas

pojavo oziroma uveljavilo nekaj novih panog, kakor smučanje, taborjenje, tenis itd., ki so zlasti za mladino zelo privlačne. Od sokolstva moramo zahtevati v vseh stvareh, ki se ga le količičaj tičejo, popolne jasnosti. Razume se, da velja to še prav posebno za telovadne pojave. Dolžnost našega Saveza bi bila, da pove o vsakem novem telovadnem in sportnem pojavu takoj svoje mnenje, to se pravi, da ga odkloni ali pa odobri in prevzame brez obotavljanja v svoji delovni program. Seveda ne smemo biti zadovoljni samo s papirnatimi sklepi in resolucijami, ampak moramo zahtevati odločni dejani. Dosedanja politika cincaja in neodločnosti pri naši najvišji sokolski instanci se mora nehati, ker to ni niti Sokola vredno niti to sokolstvu v prid. Že od nekdaj smo bili namreč vajeni, da smo ob vsakem novem pojavu čakali neodločno ob strani. Šele ko smo nas že vsi drugi prehiteli, smo se zdrmaili in začeli prav počasi stopati za drugimi.

Interes sokoleke stvari nujno zahteva, da takoj pozitivno telovadne panoge, ki smo jih začeli opuščati ali zanemarjati, in pa da prevzamemo v svoj program panoge, ki so dobre in zdrave, a jih še ne gojimo. Skušajmo čimprej nadomestiti to, kar smo v preteklosti zamudili. Vsi dobri novi pojavi naj nam bodo sredstva, s katerimi si pridobivajmo zlasti mladino.

Starejši bratje

Pri Sokolskem društvu v Celju imamo že od letošnje pomladi samostojni oddelk starejših bratov. Telovadi vsak ponedeljek in četrtek od 6. do 7. ure zvečer v telovadnici v mestni osnovni šoli. Vadi ločeno od mlajših, ker bi telovadnica hkrati ne mogla sprejeti vseh telovadcev in vadi ločeno, ker starejši bratje zbog svoje starosti ne morejo v telovadbi dohajati mlajših. Edino iz teh razlogov je osnovana vrsta starejših. Ta ustanova ni tedaj v nikakem nasprotju s sokolsko mislijo, ki temelji na principu demokracije. Da smo si enaki ne glede na starost in stan, se je dokazalo na naših javnih nastopih, kjer so starejši bratje nastopili pri prostih vajah skupno z mlajšimi z nič manjšim uspehom.

Prehajamo počasi v zimsko sezono. Naša vrsta je prišla zopet s telovadbo in prihodnje dni bomo razum orodno telovadbe pilili že proste vaje za II. jugoslovenski vsesokolski zlet v Beogradu 1930. Imeli bomo dosti časa, da se jih priučimo brez najmanjšega truda. Treba je le, da se bratje odločijo za obisk telovadbe takoj in ne odlagajo. Kdor ne pride danes, ga jutri gotovo ne bo.

Vabimo vse, ki so v mladih letih posejali sokolsko telovadbo, da pridejo zopet v naš krog in naše vrste pomnožijo. Vabimo nadalje vse, ki so naših misli in dosedaj iz kakršnegakoli vzroka niso mogli telovaditi v sokolskih društvih. Pridite, da razblijete svoje misle, da postanete prožni in vedrega duha. Opustite komednost, ki vodi k okorelosti. Telovadba vam bo utrdila vaše telo, da bo odporno in kljubovalo vsem mehkužnim boleznim, telovadba vam bo nudila zdravo razvedrilo, ona vas bo pomladila. Zdrav duh v zdravem telesu, to je naše geslo. Oprite se ga in pridite k nam, da nas bo več. Sprejeli vas bomo z veseljem in sokolsko ljubeznostjo. — Pomlajeni starejši brat.

Tečaj za taborjenje. ČOS je priredila letos v času od 11. do 18. avgusta svoj prvi tečaj za taborjenje, in sicer za članice, ki je zelo lepo uspel. Tega tečaja, ki ga je vodila podučevalnica s. Provaznikova, se je udeležilo 11 sester iz raznih žup. Udeležence so se naučile v tem kratkem času tabor od temelja same postaviti in urediti. Preskrbeti so si morale potrebni les in ga spraviti po vodi na kraj, ki je bil določen za taborjenje, postavile so si pravilne šotore razne vrste, napravile v njih ležišča in si uredile kuhinjo z ognjiščem. Vsak dan so imele jutranjo telovadbo, preskrbeti so si morale hrano, nato pa je prišlo na vrsto plavanje, veslanje in zvečer taborni ogenj z raznimi pogovori o sokolskih in drugih stvareh. Želeli bi, da s tem prihodnje leto tudi pri nas poizkusimo.

Tenis goji ČOS 78 edinic, ki imajo 100 lastnih igrišč. Teniš igra 706 članov, 563 članic, 13 naraščajnikov in 20 naraščajnic, skupaj 1706 oseb. Sokolskih tekem je bilo 15, sportnih tekem pa so se Sokoli udeležili 25krat. Kdaj bomo pa pri nas ustanovili prvi odsek?

KDOR OGLAŠUJE, TA NAPREDUJE!

KAKO ODPRAVIMO STANOVANJSKO BÉDO BREZPOSELNOST&INDUSTRIJSKO KRIZO?

Naša država ni preobljudena. — Štirje glavni vzroki brezposelnosti, ki bi je pri nas ne bilo treba.

15

Z zanimanjem zasledujem anketo o teh vprašanjih, ki jim prinaša »Slovenski Narod«, kar je treba pozdraviti tem bolj, ker se ravno potem novim razmotirava vprašanja, ki posegajo globoko v naše narodno gospodarstvo ter se tičejo največ onih, ki to socialno zlo najtežje občutijo in to so nižji uradniki, delavci, mali obrtniki in upokojenci. Za danes naj zastopuje, da po svoje povem, kako odpraviti in omiliti brezposelnost.

Tudi jaz sem sam mnenja, da se brezposelnost zaenkrat popolnoma odpraviti ne da, pač pa se da znatno omiliti vsaj v toliko, da imeli prizadeti delo in zaslužek doma in da bi se jim ne bilo treba izseljevati v inozemstvo, ki naš življenj od dolgih letih bivanja izven domovine našemu narodu popolnoma odteje. Treba pa bo seveda, da se prej ali slej to vprašanje vzame energično v roke in tega je zmogla zaenkrat edinole država, kajti naše dosedanje socialne ustanove nudijo brezposelnim premalo podpore za življenje in preveč za za smrt. Trditve, da je naša zemlja odločno preobljudena, ne drži, kajti površina naše države je prilično enaka Italiji, prebivalstva pa ima naša država komaj tretjino tega kot ga ima naša sosedja. Odveč bi bilo seveda omenjati tudi gostoto prebivalstva v Belgiji, Angliji, Nemčiji in severozapadnem delu Čehoslovaške, ki so že mnogo gosteje naseljene kot naša država. Seveda ni misliti, da bi naša država ustanavljala na svojem ozemlju še nove socialne ustanove, ki bi delile denar brezposelnim, pač pa je naravno, da bo sledila prej ali slej upravni ureditvi države tudi ekonomska ureditev to je, da se bodo morala izvesti razna melioracijska dela v naših pokrajinah, ki so nujno potrebna in pri katerih se bo zaposlilo naše delavstvo. Graditi se bodo gotovo morale še železnice in ceste, rečni kanali in regulacija rek, ki preplavljajo in odnašajo po dolgotrajnih nalivih plodno zemljo, dalje se bodo morala izvršiti dela pri izuševanju močvirnatih pokrajin ter pri namakanju tropskih krajev in končno tudi gradnja vodovodov, predvsem v Bosni, Hercegovini i Crni gori, Dalmaciji in Liku ter pogozdovanje kraških predelov naše zemlje tako, da bo vse delo, ki bi ga izvedla država, neslo državi sami v nekaj letih velike koristi, delavstvo pa bi pri tem imelo skozi dolga leta svoj zaslužek. Velik nesmisel je namreč ta, da odhaja naše delavstvo v tujino za kruhom, da tam obdeluje še itak kultivirano zemljo, dočim čaka pri nas doma še mnogo nujnih in prepotrebni del.

Drugi vzrok, zakaj pri nas narašča brezposelnost je pa tudi ta, da je vedno večji dotok delavnih moči iz kmetov v mesta in v industrijske kraje. Vsem onim, ki imajo svoje domačije, bi nujno svetovalo, naj raje ostanejo doma in naj svojo zemljo obdelujejo intenzivneje, kot doslej ter naj skušajo v svoje idilične vasi privabljati tujce in bodo gotovo srečnejši kot delavci, ki v trgovinah prodajajo svojo neodvisnost, ki se mučijo pri strojih in razbeljenih pečeh ter v rojih pod zemljo, kamor nikoli ne posije solnce. Koliko je delavcev, ki si žele priti nazaj na svoje domove, v svoje rojstne vasi, stoječe pod zelenimi holmi, a žal so domačije po dolgih letih odsotnosti prešle v tuje roke ter na stara leta delavcev dostikrat ne ve, kam bi glavo položili. Ni vse zlato, kar se sveti, kajti kmetijski fanje vidijo dostikrat svojega bivšega sosedo, sedaj delavca, kako lepo je ob 2. popoldne prost in kako se izprezaja s palico po cesti, on sam pa mora delati od zore do mraka, ne ve pa, da ta delavec nima nič dobrega, pač pa veliko skrb za obstanek, dostikrat prazen žep in največkrat kal bolezni v prsih. Res je tudi, da gre marsikatero mlado kmetisko dekle cvetočih lic v tovarno na delo. Od doma je šla skromno oblečena, po nekaj letih pa pride v svoji

rojstni kraj na obisk kot mestna gospodična z ostrženimi lasmi, kratkim krilom in svilenimi nogavicami, toda to je dostikrat le pobeljen grob, kajti marsikatera nima niti pare v žepu, niti žepnih robcev, pač pa morda dosti dolgov. Takim dekletom je na navaden in skromen delavec premalo, da bi se poročile z njim, pa je tudi delavec navadno ne mara, ker bi je ne mogel svojim zaslužkom preživljati, ker obleka preveč stane. Inteligenti pa se tudi za taka dekleta ne potegujejo, ker dobe lahko njih enake in tako ostane delavka navadno vedno sama, mora delati v tovarni še dolga leta in tako množi brezposelnost.

Tretji vzrok, zakaj narašča brezposelnost, je tudi ta, da pri nas še ni povsod zavarovanje za starost in onemoglost na širši podlagi. Delavci v inozemskih podjetjih razne pri bratovskih skladnicah še niso povsod zavarovani za te slučaje in tako mora ubogi trpin garati do visoke starosti, dokler se popolnoma ne izčrpa.

Kot se čuje, se ravno v tem času snuje pri pristojnih ministrstvih pravilnik o zavarovanju delavstva za slučaje starosti in onemoglosti. Naj bi se upoštevalo tudi to, da bi delovna doba ne šla do skrajnosti, da bi šel delavec ko doseže svojih 30 službenih let in dovrši 55. ali največ 60. leto starosti, lahko v pokoj in preživel v miru v svojem rojstnem kraju jesen svojega življenja, mlajšim pa napravil prostor za delo, ter bi se na ta način tudi zelo omilila brezposelnost. So namreč slučaji in to pogosti, da star delavec ves izmučen komaj leze iz tovarne, ki bi že davno lahko užival zaslužen pokoj, medtem ko pred vrati iste tovarne stoji mlad in čvrst delavec ter mora po cele mesece čakati, da dobi delo.

Četrty vzrok, zakaj se širi brezposelnost, je pa tudi ta, da imajo nekateri ljudje kar po dve ali več služb, medtem ko drugi nimajo nobene. V mnogih slučajih nimata zakonska mož in žena nobenih otrok, službe pa imata oba, v drugih slučajih pa imata zakonca po celo kopico malih otrok, pa sta brezposelna oba. Mnogo je tudi vpokojencev, katerim pokojnina zastopuje za skromno življenje. Prej ni mogel na noben način vršiti prvotne službe, ko pa je enkrat vpokojen, je naenkrat čil in zdrav in nosi svojo delovno moč na trg ter prevzame delo za vsako ceno, kar ga tudi lahko, saj ima pokojnino ter jemlje zaslužek pri sistemiziranih mestih onim, ki sploh nimajo ne dela in tudi ne pokojnine. Po mojem mnenju bi morale oblasti in dalvske zbornice paziti na take slučaje in bi morale dovoliti le onim vpokojencem novo nameščenje, katerih pokojnine ne zastopujejo za skromno življenje in ki ne dosežajo eksistenčnega minimuma, v vseh slučajih in pri istih zmožnostih pa naj bi pri nameščenju imeli prednost oni, ki imajo družine, pa nobene službe.

To so glavni vzroki, da se je pri nas tako razpasla brezposelnost katere bi ne bilo treba, kajti pri racionalni razdelitvi dela in pri ekonomski ureditvi naše države bi morala na vsak način brezposelnost v doglednem času prenehati. Prihodnjč pa še nekaj o stanovanjski krizi. — ik.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Jean Rameau

Tekmec

Si konča zavoljo nje življenje?

Zakaj pa ne?

Bila je dovolj lepa, da izgubi moški glavo, če je že izgubil njeno ljubezno. Prejšnji dan mu jo je bil prevzel v Casinu ta tujec, ta hribolazec. Ni mogla kljubovati čarom tega slavnega »dvo-nožca«, ki je preplezal najstromejše grebene Evrope, ki se je boril z medvedi, zasledoval gamze in orle in slovel v Pireneji kot največji junak. Povsod so govorili samo o njem. Kako bi se mu torej mogla upirati krasna Isabela?

George je kar besnel od jeze. Videč, da ni druge pomoči, je sklenil umreti. — Da, ubijem se. Toda predno umrem sam, je treba ubiti nje!

Vzel je revolver in se napolnil v hotel »Angleterre«.

— Je gospod Forster doma?

— Ni ga, gospod. Pravkar se je napolnil na Pic Noir.

— Ah! Povejte mi, prosim, kako se pride na Pic Noir.

— Po dolini Trois-Tours in čez planino Hège. Kaj ne poznate Pic Noira? To je plezalna tura prve vrste. Lahko vam postrežemo z dobrim vodnikom, če želite.

— Dobro, vzamem vašega vodnika.

George se je hitro domenil s hribolazcem, katerega so mu predstavili. Kmalu sta krenila na pot. Ko sta pustila za seboj zadnje mestne hiše, je dejal George svojemu spremljevalcu: — Veste, ni mi toliko do Pic Noira, kolikor do nečesa drugega. Odvedite me naravnost tja, kjer je ta vražji Forster. Moram se na vsak način sestati z njim.

— Dobro, gospod. Najbrž ga dohitite šele na vrhu. Gotovo ga pa srečava, ko se bo vračal.

— To mi zadostuje. Poidiva!

George ni bil hribolazec. Nikoli se ni naslajal ob pogledu na gorske veličane, nikoli ni vdihaval opojnega gorskega zraka, bil je sin nižav. Toda hotel je dobro. Za zanesljivim vodnikom je plezal junaško ob divji soteski, med strmimi skalami in nad globokimi prepadi.

Bilo je čarobno.

Toda pred očmi je imel samo eno sliko: Isabelo. V žuborenju gorskih potokov je slišal njen glas, v vonju bršljina in mahu je vdihaval vonj njenega telesa. Ta žena se mu je zdelala na svetu edino bitje, vredno občudovanja in ljubezni. Mislil je na njo neprestano. Samo ona je bila vredna, da bi človek v nepremagljivem hrepenenju po nji živel ali umrl.

— Pozor, gospod! Tu je nevaren kraj!

George se ni dosti zmenil za nevarne kraje. Sledil je vodniku brezskrbno, držeč ves čas v žepu roko, v kateri je stiskal revolver. In če se je tu pa tam zagledal v daljavo, ga je zanimala samo postava njegovega tekmeča, katero bi bil rad čim prej zagledal.

— Gospod, tu se pričinja najkrajnejši razgled. Glejte tam doli tarbesko planino, a tamle Toulouse... vidite ono sivo liso?

George se ni dosti zmenil za planino, ne za reke in mesta. Vendar so mu pa te sinje daljine, ti divni pogledi na nižave ugajali. Kako svobodno se je dihalo! Kako svež, čist zrak je bil tu! Tam doli, te sive lise, to so mesta, zavita v oblake dima, v katerem ljudje živijo in se veselijo, v katerem norci verujejo, da jim more samo smehljati lepe žene pričarati raj na zemlji in da svet propade, če se obrne ta smehljaj, namenjen prvotno na levo, kar na lepem na desno.

— Gospod, zdaj sva v kraljestvu večnega snega. Držite se dobro!

George je šel po snegu. Kako bel je bil, povsem drugačen nego v dolini! Gorski sneg je čistejši, njega belina jemlje skoro vid. Ta sneg je sovražnik vsega črnega in mračnega ne samo v naravi, temveč tudi v človeški duši.

George je nenadoma začutil, kako prodira ta čista belina v njegovo telo in dušo. Zdelo se mu je, da so vse njegove

ve misli prepojene s to nebeško belino. Nove misli so se zdramile v njem, podobne belim, drobnim pticicam.

— Gospod, glejte, sveže stopinje v snegu! Vaš prijatelj... kako ste ga imenovali? Forster? Najbrž ni več daleč. Gotovo ga kmalu dohitite.

George je sledil svojemu vodniku. Plezanje je postalo naporno. Pot ju je vodila čez ledenike, kjer so zijale globoke razpoke. Sledil je ozek greben, katerega sta morala preplezati po kolnih. George je priplezal na vrh, na skalo, okrog katere se je dvigalo nebroj drugih pečin, ene na francoski, druge na španski strani, te rdečkaste, kakor zlati šotori, razpeti za nebeške potnike, one zopet bele, kakor začarani spomeniki barbarskih kraljev.

— Gospod, poglejte no tja doli, ali ni to vaš prijatelj, ki se baš vrača z vrha Pic Noira?

George je plakal.

Ali je plakal od bolesti ali od radosti? Tega sam ni vedel. Tri tisoč metrov visoko so vse solze enake, kajti v teh nebeških višavah vlada samo eno čustvo, samo ena misel: da nimamo na sebi skoro nič človeškega, da smo se otresli vseh posvetnih nadlog.

— Vrniva se hitro, če hočeva dohiteti tega moža.

George je sedel na skalo in položil roke na kolena. Dolgo je tako sedel in sanjal. In ko

je solnce zahajalo, je videl, kako se pogreza Španka na jugu v zlat dež, Francija na zapadu pa v krvavo morje.

Čutil je, da so izginile iz njegove duše vse črne senice, ki jih je bil prinesel iz doline. Naglasi se je nad razpoko v skalni nastrelj je nest snega in si drgnil z njim oči.

Nikoli več ne bo Isabelino obličje očaralo teh oči.

— Gospod, nočem vam zapovedovati, toda... če hočete nočjo spati v hotelu »Casino«.

Pri tem zopernem imenu se je George zdrznil.

— Molčite! — je dejal in vstal.

Toda vodnik je pripomnil:

— V San-Miguelu je prenočišče, gospod...

— Me morete spremiti tja? Ali je na španski strani kočja, kjer bi lahko ostal nekaj dni? Kako visoko je?

— 2500 metrov, če se ne motim.

— No torej, spremiti me do San. Miguela, prijatelj.

Na špansko stran sta prispela v mesečini.

Čez dva dni je sedel George na terasi planinske kočje tik pod gorskimi velikani, ki so mu bili preganili iz duše črne misli. Kar je zagledal moža, ki je baš pisal naslov na razglednico. Bil je Forster... Nedvomno je pisal... ali...

Modna popotnica našim damam

Na pragu v sezono plesov in drugih družabnih prireditev

Stojimo na pragu nove sezone in dobe družabnih prireditev, plesov, čajank, domačih zabav, intimnih večerov v ožjem krogu znancev itd. Pozna jesen in zima je tudi pri nas v znamenju intenzivnejšega družabnega življenja, čeprav v tem pogledu še daleč ne dosegamo drugih kulturnih narodov, kjer bi ljudje ne mogli živeti tako rezervirano in samotarsko življenje, kakor ga živi večina nas. Doba družabnih prireditev zahteva tudi večje zanimanje za modo in zato smo zbrali v spodnjih potezah vse, kar mora vedeti dama, če hoče biti elegantno oblečena.

Toaleta

Pas v normalni višini je geslo sezone. Za popoldne in za promenado preprosti kostumi iz mehkega volnenega blaga krilo, malo okrašeno ali pa pod enostavni plašč enostavna volnena obleka skoro brez okrasov. Krilo povsod enako dolgo, samo z nekoliko različnimi robovi, rokavi ozki, tu pa tam z manjšo, na životu kak gumb, drugačna pentlja, mal ovrtnik itd. Barve: siva, beže, rjava, zelena in povsem nevtralna.

Večerne in družabne toaleta to skromnost strokato nadomesti, ker se odlikujejo po najfinjšem blagu ali kompliciranem kroju in sploh po razkošju. Dama, ki hoče imeti elegantno večerno ali družabno obleko, mora kupiti 6 ali 8 metrov blaga. Izбира je v barvah in v blagu zelo bogata. Samo ena barva, ki je doslej prevladovala, je stopila v ozadje in sicer temno-modra. Njo je nadomestila lepa, distingvirana rjava barva.

Perilo

Damskemu perilu posvečata moda vedno večjo pozornost. Pogosto je perilo lepše in dragocenejše nego obleka, kar pa velja samo za perilo k družabnim toaletam. Za vsakdanjo rabo je fini opal, batist, japonska svila, umetna svila itd. Perilo okrasimo z ažurom, ozkimi čipkami ali vezanimi motivi. Široke čipke niso za praktično perilo. Lepo se prilaga perilo rob drugačne barve. Lukusno perilo glede materiala in okrasov ni omejeno. Večnoma je narejeno iz krepdešine ali šortza. Za posebno elegantno perilo se rabi zadnje čase tudi krepstina, velour-šifon, velour transparent itd. Kroj perila se približuje modernemu kroju obleke. V pasu se oprijemlje telesa, spodaj je pa zvončasto, a zadaj globoko izrezano. Najbolj priljubljeno je še vedno roza perilo, pa tudi žoltozeleno in žolto je v modi. Višjičasto je prišlo iz mode, bledomodro se nosi redko, belega pa skoro sploh ni videti.

Klobuki

Vsaka jesen prinese damam skrb za jesenske in zimске klobuke. Jesenska moda je prinesla klobuke zelo distingvirane, večinoma temne barve. Prevladujeta črna in temnomodra v vseh odtinkih. Obetalo se pa tudi ostrejši odtinki zelene barve. Kot material pride v poštev v prvi vrsti velour s kratko dlako, velour z dolgo gosto dlako, in svežeško podlogo, ki je priljubljen še več let, double in gladka klobučevina, ki jo vidimo na angleških modelih. Letos so najbolj priljubljeni široki klobuki, nosijo se pa tudi točke in takozvana oblika Napoleon. Značilne za prihodnjo sezono so zadaj močno razširjene oblike, ki so v bistvu samo izprememba stare oblike clocche. Ta oblika bo pa imela svoje težave pri damah pozimi, ker se bo morala prilagoditi širokim ovrtnikom klobukov.

Klobuki so letos bogato okrašeni s kožo, ozkimi trakovi in zaponkami. Vidimo tudi modele, okrašene s kratkodlakim krznom. Zaponke so masivne, koščne in kovinske. Poleg tega vidimo kot okraske na klobukih volnene in svilene trakove. Vse vrste materiala in okrasov se odlikujejo po dobri kakovosti in barve so tem lepše, čim dražji je material. Prav tako se odlikujejo vsi modeli po precizni izdelavi, kar je vsaki edini in največji okrasek, kajti na takem modelu se ne skriva nobena napaka. Pariz prinaša letos mnogo krasnih turbanov iz mehkega finega blaga, ki se nosijo zlasti h klobukom. K večernim oblekam se nosijo turbani iz srebrne ali starobronaste tkanine, ki napravi zelo aparten vtis.

Krzno

Kožuhovina je od leta do leta bolj v modi. Krasni vse, vsakdanje obleke in elegantne kostume v obliki razkošnih lisic, na plaščih vidimo krzno v celih kosih na širokih ovrtnikih in manšetah, večkrat tudi na spodnjem robu, skratka kožuhovina je postala bistven del mode. Ker je povpraševanje po nji tako veliko, ne more biti modna glede vrste krzna posebno izbirčna. Če hoče ustreči vsem, mora rabiti vse. Moda je mobilizirala vse od navadnih, polarnih in alpskih lisic do zajcev, mačk, krto, veever, hrčkov, kun, vider, bobrov, čimčil, sobolov in jaget, da krase in grejejo damске vratove. Drago krzno je ostalo večinoma v prvotnem stanju. Samo vidra in perzjan se barvata, pa tudi svišč (snežna podgana) se kot novost letošnje sezone barva. Lepši je pa v prvotni sivi, nego v umetni svetlo-rjav, barvi. Pač pa dobi vidra z barvanjem krasne odtinke. Cenejše krzno se večinoma barva in je mnogo lepše, nego v naravni barvi.

Na ovrtnikih se pojavlja zopet bober, toda samo na ovrtnikih in manšetah, kajti za ves kožuh bi bil pretežak. Perzjan je bil, je in bo nobel, izredno trepna kožuhovina za plašče in okraske. Kužuh iz bizamovih trebusčkov, ki so se lani pojavljali samo tu pa tam, so začeli zmagovati na celi črti. Pozimi bodo zelo v modi tudi plašči iz angleškega blaga s kožuhovinsko podlogo, z bogatimi kožuhovinsastimi ovrtniki in manšeti.

Čevlji in nogavice

To, kar počenja sedaj moda, je že popoln kult noge. Obuva jo v najfinjšo svilo zlate in bronaste barve in damski čevljički spominjajo v izločbah bolj na čevljičke zakarane princeze, nego na pravo obutev. Kje so časi, ko so nosile dame tudi k družabnim oblekam trepne volnene nogavice s podvezami pod koleno in trepne črne čevlje! Človek bi mislil, da je bilo to v srednjem veku, v resnici je pa minilo komaj 30 let, odkar so dame odložile dolga, široka krila, ki so zakrivala noge prav do tal. A nihče ne more reči, da posveča sedaj moda nogam toliko pozornosti samo zato, ker se cele vidijo. Glavni vzrok tiči v tem, da moderna elegantna dama ne trpi na svoji zunanosti ničesar, kar ni v popolnem soglasju z elegantno celoto. Dame se dobro zavedajo, da zadostuje ena zanamarna malenkost, pa je celotna slika pokvarjena. Zato se moda zelo intenzivno peča tudi s čevljički in nogavicami. Kuščar je za čevlje še vedno zelo v modi, obenem je pa zelo praktičen, ker se čevlji ne raztrgajo zlepa. Bolj priljubljena je sivkasto bela barva, nego beže. Krokodil je krasen, toda samo za promenado, nikakor pa ne k družabnim oblekam. Atlasni čevljički so najlepši v barvi obleke.

Ogrlice in zapestnice

Moderna dama ne more pogrešati tega razkošnega dopolnila. Vsaka obleka zahteva drugačno ogrlico in drugačno zapestnico. Navadne bisere so izpodrinile drobne koralne in veliki v raznih oblikah brušeni kamni. Zaponke in zapestnice morajo biti v skladu z ogrlico in tvoriti celotno garnituro. Od obleke je odvisno, ali nosi dama smaragde, bisere, safire, onikse, topaze ali akvamarine. Pomniti je pa treba, da priporoča moda čim več dragih kamnov in da sploh ne trdi, da morajo biti pristni.

Modni drobci

V to poglavje spadajo ročne torbice, dežniki, pisani robci in šali, ovrtniki, rokavice, drobni okrasni pasovi, rože itd. Ročne torbice so male, velike, ploščate, okrogle, podolgate, štrigolaste, na verižice, na jermenske, iz kože, svile, korala, gobelina, kuščarja, krokodila, črne, rjave, beže, sive, temnomodre, rdeče itd. Večerne ročne torbice so iz pestrih vezevin, brokata, zlata in imitiranih draguljev. Robci in šali kažejo kubistične, ekspresionistične in razne druge istične risbe, vzorci in barve. Kot material prihaja v poštev krepdešin, mehka svila in fini marocaine. Najlepši in najdražji so šali in robci pristnih japonskih vzorcev. Barv so lahko najrazličnejši, vendar pa mora biti vsaj ena v skladu z barvo obleke. Nosijo se h kostumom, plaščem in enostavnim oblekam niholi pa ne h kompliciranim francoskim popoldanskim ali večernim toaletam.

Dežniki so letos nekoliko večji, nego lani, prevladujejo črni, v modi so pa tudi modri in rjavi. Ročaj ne sme biti preveč fantastičen. Pisane papige, psičke, gade in drugo zverjad, v kolikor sedi na ročaju vašega dežnika, odvijte in dajte otrokom, naj se z njimi igrajo. Pasovi so večinoma usnjeni ali pa platneni v barvi kostumov ali pulovrov, h katerim se največkrat nosijo.

Ovrtniki se še vedno nosijo, čeprav že manj, nego poleti. Po obliki in materialu se niso izpremenili. Rokavice morajo biti vedno brezhibne. Rože se nosijo zelo redko. Če je pa roža zelo lepa in posrečeno izbrana, je najlepši okrasek družabne obleke. Umetne rože se pa ne smejo nositi k promenadnim kostumom in plaščem.

Kavalirji lune in vladarji noči

Sleparji in pustolovci, živčiji na račun navčnih ljudi, se nazivajo na Poljskem kavalirji lune, ker poslujejo navadno ponoči. Do zadnjega so se omejevali na večja mesta, zadnje čase so pa začeli posloovati tudi po kmetih. Te dni so opeharili in oskubili 112 kmečkih rodbin v lubelskem okraju.

Pustolovec Vitezko je ustanovil siromahnim kmetom konzumno društvo, za katero je pridobil 112 kmetov z deleži v skupnem znesku 112.000 dolarjev. Kupil je veliko posestvo, katero naj bi bilo razdeljeno med dotične kmete. Mož je pa znal tako spretno urediti zadevo, da je postal sam pravi lastnik veleposestva, obenem pa predsednik konzumnega društva. V imenu društva je napovedal konkurz in vseh 112 kmetov je opeharil. Zagovarjati se bo moral pred sodiščem. Istočasno je bilo obsojenih 36 članov sleparske tolpe, ki je nastopala pod firmo »vladarji noči«. Sodišče je zaslišalo 123 prič. Glavna krivca sta bila obsojena na dosmrtno ječo, drugi bodo na sedeli od 7 do 12 let.

Grozen čin blaznega očeta

V četrtek popoldne je odšel uslužbenec berlinske cestne železnice Albert na podstrežje, kjer je zavezal svojima otrokoma oči odprl okno in vrgel starejšega sina na dvorišče. Prestažena žena je takoj poklicala na pomoč gasilce, toda nihče ni imel poguma približati se besnemu možu. Gasilci so takoj razprostrli rešilno plahto, misleč, da vrže Albert skozi okno tudi mlajšega sinčka. Mož si je pa nenadoma

prizgal cigareto in se mirno vrnil s podstrežja na dvorišče, kjer so ga zvezali. Devetletni sinček je zadobil tako težke poškodbe, da je kmalu umrl. Oče ni kazal nobenega kesanja, da je vrgel sinčka skozi okno.

Na policiji je izpovedal, da je prestal nedavno težko operacijo in da čuti v glavi posledice. Vse teden ni mogel prijeti za delo, v četrtek je pa sklenil umoriti oba sinčka in izvršiti samomor. V trenutni duševni zmedenosti je vrgel starejšega sinčka skozi okno. Kako se je to zgodilo, sam ne ve. Šele obupno ženino kričanje mu je vrnilo zavest.

Orsko so našli

Zadnjič smo poročali, da je slavna nemška igralka Marija Orska brez sledu izginila. Oblasti so jo začele takoj iskati in v petek so jo našli onesveščeno na železniškem nasipu blizu Würzburga tik ob tračnicah. Bila je samo nekoliko opraskana, kakor da bi padla. Odnegli so jo takoj v bolnico, kjer se pa še ni zavedla, da bi jo mogli zaslišati. Zato še ni znano, kaj se je zgodilo z njo in kako je prišla na železniški nasip.

Oblasti domnevajo, da je v Würzburgu izstopila iz vlaka in zablodila, ali pa da je padla iz počasi vozečega brzovlaka in obležala onesveščena na nasipu. Ni pa izključeno, da je postala žrtev roparskega napada, ker je imela pri sebi mnogo draguljev. Policija jo je iskala po Nemčiji in Avstriji. Dr. Kahle, ki jo je lečil v svojem sanatoriju, je povedal, da je zapustila sanatorij v tork večer. Na kolodvor bi jo morala spremiti usmiljenka, ki je pa svojo dolžnost zamenjala. Iz sanatorija je odšla pomirjena, toda poznalo se ji je, da bi zadostovala najmanjša doza opija, pa bi znova pobesnela. Nemška policija napenja vse sile, da ugotovi, kako je prišla igralka na železniški nasip.

Vzrok.

— Ha! prijatelj, zbudi se vendar že!

— Saj se ne morem.

— Zakaj pa ne?

— Ker ne spim.

Bogata nevesta.

— Kakšna je tvoja nevesta v obraz?

— V obraz? Še dolgo lahko delam nani dolgoce.

Moderna ljubezen.

— Milostiva, vaše srce torej še ni oddano?

— Srce še ne, pač pa roka.

Augustus Muir

14

Črna maska

Roman

— Marlow že ve, kaj morava storiti, — je odgovorila samozvestno. — Z listinami moram prispeti v New York, vse drugo uredi Fairfaxova pisarna. To je prijetna zavest po mukah, ki sem jih prestala, odkar je bila moja mati obsojena. Mati ni klonila glave, a zdaj jo lahko dvigne še ponosneje. Če se mi posreči za Marlowo pomočjo izbežiti se čimprej Colensa, bo moja mati kmalu rešena. Ne smeja podležiti — ne smeja. — Ne podležimo, — je dejal Hepburn. — Samo držite se tako dobro, kakor doslej. Zdjai ste najbolj potrebni počitka. Pravkar sva se peljala skozi Much Hadham. Kako se že imenuje vas, kamor sva namenjena? — Farnden. Poznam jo že od prej. Oddaljena je od tod kakih šest milj in hišica stoji na samem dobre pol milje za vasjo.

Hišica na kraju gozda

Drvela sta po lepi ravni cesti, potem sta pa zavila na široko cesto, ki se je začela hitro oziti. Včasih sta morala zmanjšati hitrost, kajti cesta je bila zelo slaba. Avtomobil je drvel mimo hišic samotne varice in slednjič je zavil v klanec. Kar je Rosamunda razočarano vzkliskala.

— Kaj se je zgodilo? — je vprašal Hepburn. — Sva zgrešila pot?

— Da. Iz vasi bi bila morala kreniti po drugi cesti, — je odgovorila. — Ta ne vodi nikamor. Mislim, da se obrne tam za hribom nazaj na glavno cesto.

— Naj obrnem? — je vprašal Hepburn.

— Zdjai ne, — je odgovorila Rosamunda. — Hitreje dosežemo cilj, če krenemo kar po tej cesti naprej. Pazite, če zagledate na desni strani plot. Pustila bi lahko avtomobil za plotom in krenila čez travnike peš. Evo, tamle je plot.

Hepburn je ustavil in izstopila sta. — Ježi me, da sam bila tako neumná, — je dejala Rosamunda in preplezala plot. — Sicer pa nisva napravila tako slabo. Hišica gospoda Marlowa stoji za temle poljem. Pičlih pet minut imava do nje.

Hepburn je sledil Rosamundi čez travnike in po ozki poti v popolni temi. Visoko, košato grmovje je raslo na obeh straneh poti, a pred seboj sta videla motne obrise hišice. Rosamunda je potrkala na vrata.

— Sam bo doma, — je dejala. — Kmetica iz vasi mu hodi čez dan pospravljati in kuhati. Ta kraj je zelo zapuščen. Celu uro lahko hodite, pa ne srečate žive duše.

Potrkala je še enkrat in Hepburn se je ozrl na okna, misleč, da opazi luč. Toda hišica je bila pogreznjena v temo. Vse je bilo tiho. Minila je minuta, za njo druga.

Rosamunda je pritisnila na kljuko. Vrata so se odprla. Vsa presenečena se je ustavila, potem je pa poklicala Marlowa po imenu. Čakala sta, toda odgovora ni bilo.

— Ne razumem, kaj bi to pomenilo, — je zašepetala Rosamunda. — Mora biti kaj zunaj. Ah, že vem. Gotovo se še ni vrnil.

Stopila je v tesno vežo in odprla druga vrata.

— Glejte, v salonu je peč zakurjena.

Gotovo je kmetici naročil, naj mu vse pripravi. Zdjai si lahko tu počiva. Tako prižgem luč. Kar vstopite.

Hepburn je vstopil v prijazno sobico, kjer je praskotal ogenj v kamini. Ta čas, ko je Rosamunda prižigala luč, se je oziral po sobici. Prvo, kar je opazil, je bila prevrnjena vaza z rožami na mizici pri vratih. Čim jo je zagledal, je kanila od nje kapljice vode na preprogo. Rosamunda je privila petrolejko in Hepburn se je presenečeno ozrl. V naslednjem hipu je zamoklo vzklisknil od groze in stopil korak nazaj.

Nasproti njemu je stal naslanjač, v katerem je ležal mož. Njegove oči so bile odprte in nemo so zrlje po sobi. Njegov obraz je bil mrtvaško bled, nepremičen, a iz prs mu je molol dolg, zakrivljen ročaj bodala.

Hepburn se odloči

— Ne glejte, za boga, ne glejte! Hepburn je prijel Rosamundo za roko. Toda njegovo svarilo je prišlo prepozno. Rosamunda, opozorjena po prvem krik, se je obrnila od mize v trenutku, ko je hotela povežniti na petrolejko senčnik. Ozrla se je na moža v naslanjaču.

Marlow — to je Marlow!

Hepburn ni izpustil njene roke. Vedel je, kako so bili njeni živci zadnje dni napeti in bal se je, da bi ne dobila hudoga živčnega napada. Ko se je pa prvi dojem groze poleg, se mu je zdela, da omahuje, kakor da so se vse njene moči razblinile. Njen glas je zvenel votlo.

— To je Marlow. — Ponovila je njegovo ime večkrat, kakor da je edina stvar, ki ji je ostala v spominu.

— Pojdva odod, — je zašepetal Hepburn. — Tu se ne da nič pomagati.

Prepozno je. Ti lopovi so naju prehiteli — to je Colensovo delo.

Spomnil se je, da je videl kapljati vodo iz vaze, prevrnjene blizu vrat. Voda je še vedno kapljala, kapljica za kapljico. Hepburn je prikimal z glavo. Bilo je jasno, da so bili Colensovi pajdaši nedavno tu.

Spotoma jih nisva srečala. In vendar so se morali vračati.

Svoje misli je izgovarjal glasno, deloma da bi pregnal mučno tišino, deloma pa, da se prepriča, da je pri polni zavesti. Lastne besede so mu zvenele v ušesih kakor odmev tujega glasu. Ozrl se je po sobi. Zdelo se mu je, da je Rosamunda samo senca.

Potem se je ozrl na mrtvaško, nepremično obličje v naslanjaču, podobno glinastemu obrazu s steklenimi očmi pod težkimi trepalnicami. In vedel je, da to ni fantazija njegovega mozga. S tem, kar je videl, je bilo treba računati. To je zahtevalo odločitev, pol tuceta odločitev. Opazil je, da vodi Rosamundo skozi predsobo v drugo sobo in da prižiga svečo na hrastovi mizi.

Rosamunda je topo gledala plapolajoči plamenček.

— Kaj storiva zdaj? — je vprašala tako, kakor bi vedela, da ne more dobiti odgovora.

— Pokličeva policijo, — je odgovoril Hepburn. — To spada v njen delokrog.

Skušal jo je posaditi v naslanjač pri peči in šele po dolgem prigovarjanju se mu je posrečilo. Sirota se je sesedla, zahtela je in si zakrila obraz z rokami. Aktivka ji je ležala na kolnih. Ves čas je ni dala iz rok. Opazil je, da drhti. Zato ji je ogrnil plašč in zakuril peč.

— Ne, policije ne, — je dejala.

Policije nikar. To je preveč riskantno. — Preveč riskantno? Ne razumem vas.

Sprejela je izzivanje tako hladno, da je bil presenečen. — To bi pomenilo odlašanje — zavlačevanje! Kaj ne razumete? Zdjai ni važno niti to, da je bil Marlow umorjen. Ne zdaj. Moram pa v New York. Fairfaxova pisarna mora dobiti te dokumente. Zdjai mislim samo na svojo mater — vse drugo me ne zanima. Kaj me res ne razumete?

Pogledala mu je naravnost v oči.

— Me pustite odod? Samo to prošnjo imam.

Nagnila se je naprej in mu podala roko.

— Mi dovolite oditi? Mi hočete pomagati, da pridem čim prej iz te strašne hiše?

Hepburn si je grizel ustnice.

— To spada v delokrog policije, — je ponovil. — To je jasno. Policijo čaka težka naloga. Saj veste, preiskava...

— Čujte! Samo na Fairfaxovo povelje se nisem zatekla k policiji že prej. Brzljavil je Marlowu, naj ne zapleta v to policijo, dokler sam ne prispe v London. Gotovo je vedel, zakaj se policija ne sme vmešavati v to zadevo. Je že moral imeti tehtne razloge.

— Tehtne razloge? Hepburn je skomignil z rameni. — Morda, toda nama niso znani. Mislim, da je Fairfax vedel, o čem govori.

— Seveda je vedel. Bolje, nego kdorkoli.

Hepburn je zamišljeno prikimal.

— Naj bo že kakorkoli, jasno je, da je za vas važnejše spraviti te listine v New York, nego — no, nego zaplesti se tu v nekaj. — Obrnil ji je hrbet.

PUH - PERJE
R. MIKLAUC LJUBLJANA

Ocarinjenje

vseh uvoznih in izvoznih in tranzitnih pošilk oskrbi hitro, skrbno in po najnižji tarifi RAJKO TURK, carinski posrednik, LJUBLJANA, Masarykova cesta št. 9 (nasproti carinarnici). Revizija pravičnega zaračunavanja carine po meni deklariranega blaga in vse informacije brezplačno.

Dvokolesa najboljših svetovnih znamk v veliki izbiri zelo poceni. Najnovejši modeli otroških vozičkov, od preprostega do najfinjšega, in igrači vozički v zalogi. Več znamk šivalnih strojev najnovejših modelov, deli in popravila. Ceniti! Franko. Prodaja na obroke.

«TRIBUNA» F. B. L. tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovsk. c. 4.

Zahvala.

Ob priliki moje 50 letnice se najpristneje zahvaljujem za vse čestitke.

Jurij Schaffer, Ljubljana

„JAVA“ pšenična kava

je izvrstna, zelo redilna in okusna.

Zahtevajte jo pri vseh trgovcih. Razpošiljamo jo tudi po pošti v zavojih po 5 kg za 70 Din, če se denar naprej pošlje ali pa po povzetju za 75 Din. Povzetje je 5 Din dražje. Poštno plačamo mi. Vsakemu 5 kg zavoju „Java“ pšenične kave je kot darilo pridelana lepa skodelica za kavo. Kdor pošlje 2 Din v znak, dobi vzorec 100 gramov „Java“ pšenične kave poštino prosto. Sprejememo za vsak večji kraj zastopnika.

FRANZIJA KAFE
„JAVA“ K. D.
BEOGRAD, Lomina ul. 110

Ribje olje

sveže, najfinše, norveško, iz lekarne dr. G. Piccoli-ja v Ljubljani, se priporoča bledim, slabotnim osebam.

Klavirji!

Svarim pred nakupom navidezne blaga, cenim klavirje!

Kupujte na obroke od Din 400.—

prve svetovne fabrikate: Bösendorfer, Steinway, Förster, Höpfl, Stingl original, ki so nesporno najboljši (lahka, precizna mehanika). Prodaja jih izključno le sod izvedenec in biv učitelj Glasbene Matice

Alfonz Breznik

Mestni trg 3
Najcenejša posojevalnica.

Kajenje je strup!

Vsak se igraje lahko odvadi zdravju škodljivega (nezmerne) kajenja. V 14 dneh postane tudi najstrastnejši kadilec nekadilec. Ako uporablja trikrat na dan naše tablete „Ex“ Docela neškodljivo (se ne požari!) Zavoji Din 30.— in poština, celo zdravljenje 5 zavojev Din 145.— poštino prosto. Pišite še danes — Aurora sekti 42, Novi Sad, Zeleniška 38

Ljubljana, Kongresni trg 15
Velika izbira — najnižje cene

ZAGREB Gajeva ulica štev. 32
„SNOP“, Hrvatska Gospodarska Prometna Zadruga 55-

Opalograph

razmnoževalec z varstveno znamko
«Globus», kakor tudi potrebščine
dobite edinole pri

Lud. Baraža, Ljubljana, Šelenburgova ulica šte. 6
Telefon 2980 Pazite na varstveno znamko! Vse drugo potvorba!

L. Mikuš

LJUBLJANA Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo
dežnikov in solčnikov
ter sprehajalnih palic.
Popravila se izvršujejo
— točno in solidno —

Krasne kodre

neomejeno trajne pri vlažnem zraku ali
potenju dosežejo dame in gospodje brez
škarij kodralok s HELA-KODRALOM.
Tudi najlepši bubikopf se polepša s Helo,
ker je nepotrebna vsaka ondulacija. Velik
prihranek na času in denarju, pospešuje
rast las. Vaša podoba vas bo iznenadila.
Takoj po vporabi obilo onduliranih kodrov,
krasne frizure. Mnogo zahvalnic. Posebno
gledališke umetnice so polne hvale. Cena
Din 12.— (3 steklenice Din 28). 2180

Dr. Nik. Kemény, Košice, poštni predal 12/232 (ČSR).

Grifzner, Adler in Kayser

Šivalni stroji

ter kolesa so
najboljša v materi-
jalu. Lepe opreme,
ugodni plačilni po-
goji. - Istotam švi-
carski pletilni stroji
„DUBIED“
edino pri tvrdki

JOSIP PETELINC * LJUBLJANA
OB VODI POLEG PREŠERNOVEGA, SPOMENIKA TEL. 2913

Krušno moko

in vse mlevske izdelke
vedno sveže dobite pri

A. M. Zorman

Ljubljana, Stari trg 32

Original

„LUTZ“ peči

peči Monolit
in Ekonomia

Velika zaloga!

Ing. GUZELJ
Ljubljana VII.

Sv. Jerneja c. 5. — Tel. 3252

R. Willmann, strojno podjetje

Ljubljana, Slomškova ulica št. 3

Izdeluje različne vrste strojev za lesno industrijo, kakor beneške jaremnike,
krožne žage, nihalne žage, nadalje stroje za brušenje žagnih listov, avto-
matične brusilne stroje za nože skobelnikov, naprave žag in mlinov z vod-
nim, parnim in motornim obratom, transmisijske naprave, tovarna dvigala
vseh vrst, dvigala za sode, frikcijska dvigala; rebraste cevi za sušilnice ter
v obče za razgrevanje prostorov. Prevzema projektiranje in opremo raz-
ličnih mehaničnih naprav. Vsa v strojno stroko spadajoča dela in popravila
izvršuje točno, solidno in po možnosti najhitreje.

KAMNOSEČKA INDUSTRIJA

USTANOVljena LETA 1860 USTANOVljena

ALOJZIJ VODNIK

LJUBLJANA POLEG GL. KOLODVORA

Novost!

Marmornate svetilike
za grobove so
neprekosljive!

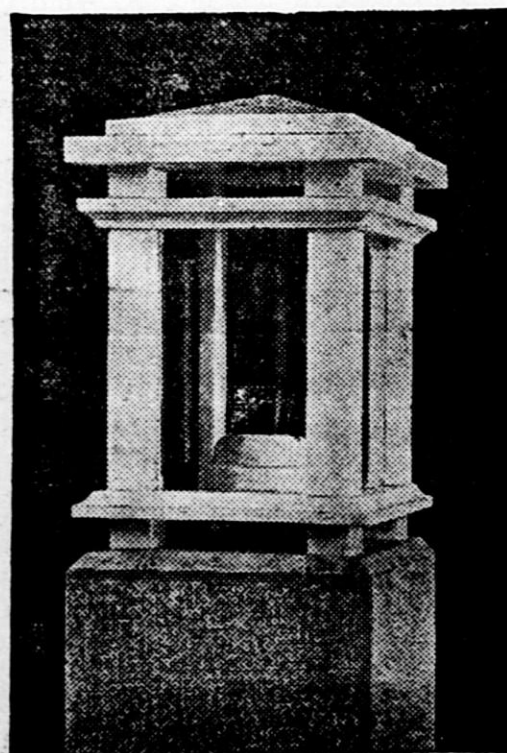
Cerkvena umetna dela:
altarji, prižnice, obhajilne mize itd.

Marmornate plošče za
mobilie.

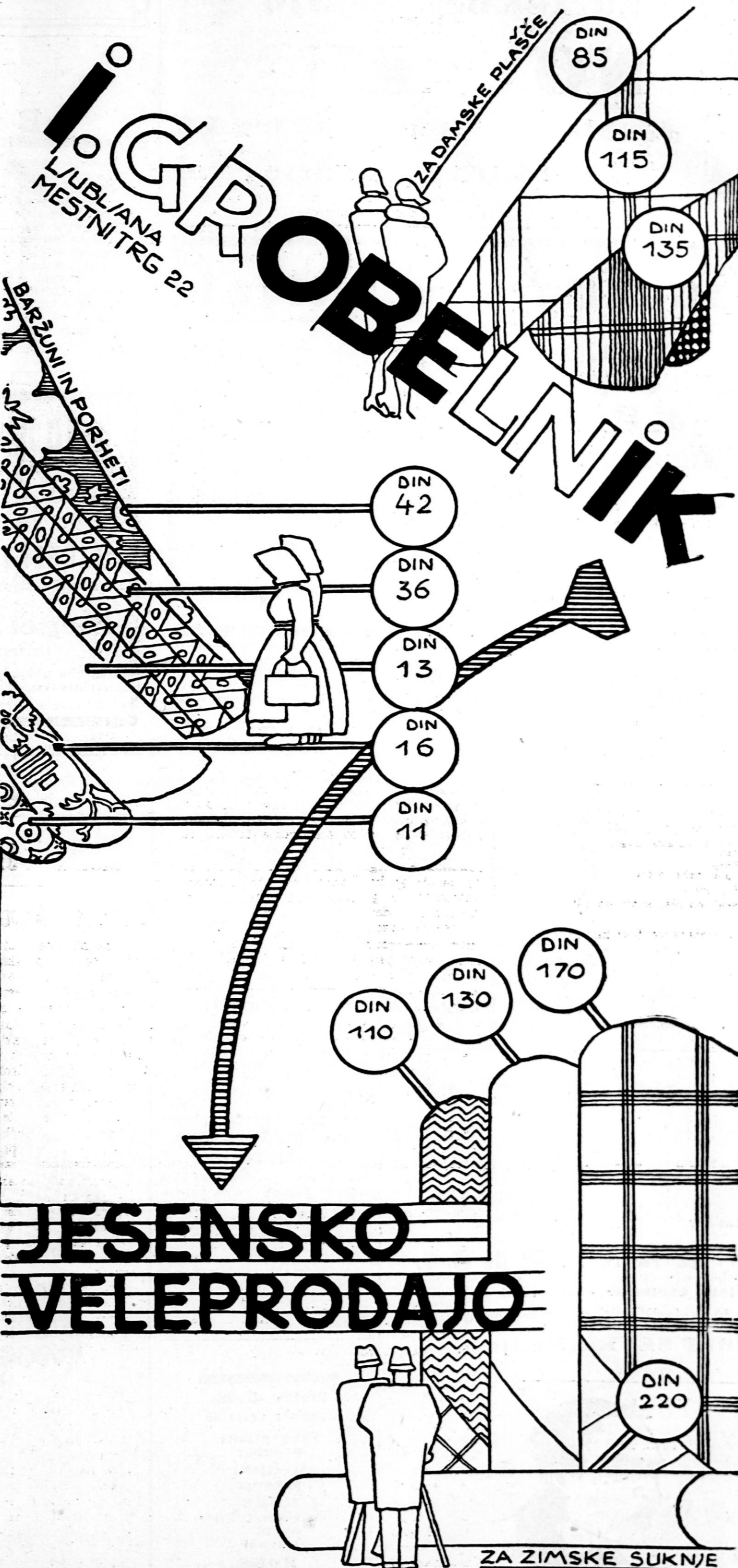
elektromonterje, strojarje, trgovske
pulte, mesnice, stopnišča in veže v
vseh barvah.

Nagrobni spomeniki,

mavzoleji, rodbinske grobnice, kapele,
marmornati kamini za salone in ele-
gantna stanovanja.

Z DANAŠNIM DNEM
PRIREDI TVRDKA

JESENSKO
VELEPRODAJO

KER SVOJE OGROMNE
ZALOGE NE MOREMO
DOVOLNO PRIKAZATI
VIZLOZBI

VABIMO NA OGLED
NAŠE TRGOVSKE
PROSTORE